İŞKUR

2012

ERZİNCAN

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

ERZİNCAN

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ

RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ERZİNCAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

Bu rapor İş ve Meslek Danışmanları Metin Erzincanlı ve Salim Sercan Sarı tarafından hazırlanmıştır.

SUNUŞ

İşgücü piyasasının en temel problemlerinden biri iş arayanlar ve eleman arayanlar arasındaki eşleşme problemidir. Eşleşmemenin temelinde işsizlerin işverenlerce talep edilen eğitim ve beceri düzeyine sahip olmamaları ve işçilerin önerilen ücret ve çalışma koşullarını kabul etmemeleri yatmaktadır. Bu nedenle mesleki bilgi ve beceriye sahip nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda, Çalışma ve İş Kurumu'nun sunduğu aktif işgücü uyum hizmetleri daha da önemli hale gelmiştir.

Açık işlerin kapatılması için kilit unsur işverenin ihtiyaçlarının karşılanabilmesidir. Bu da ancak nitelikli eleman yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır. Çalışma ve İş Kurumu kamu ve özel sektör işverenleri ile işbirliği kapsamında istihdamı artırmaya yönelik mesleki eğitim kursları, iş başı eğitim programları, girişimcilik kursları ve benzeri projeler geliştirerek işgücü piyasasında etkinliğini artırmaya çalışmaktadır.

Bu etkinliğin daha da artırılması için eşleşme problemlerini ortaya çıkartacak ayrıntılı veri setlerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda 81 il itibariyle İşgücü Piyasası Talep Araştırması aynı yöntemle iller arası karşılaştırmalara da olanak sağlayacak şekilde yeniden planlanmıştır. Bu amaca ulaşabilmek için Erzincan İlinde İşgücü Piyasası Talep Araştırması Eylül ve Ekim aylarında Erzincan il ve ilçelerinde 10 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinde uygulanmıştır. Araştırma sonuçları Erzincan ili işveren ihtiyacını ortaya çıkararak daha doğru istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

Erzincan işgücü piyasası analiz çalışmasında emeği geçen Erzincan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, işsizlikle mücadelede vermiş oldukları katkılardan dolayı teşekkür eder, çalışmalarının ilimiz ve ülkemiz için hayırlı olmasını dilerim.

Selman YENİGÜN
Erzincan Valisi

ÖNSÖZ

Ülkelerin kalkınmasının temeli olan istihdamın artırılması; işsizliğin azaltılması, işgücü piyasasının geliştirilmesi, eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır.

Ulusal politikaların oluşturulmasında ülke genelinde yapılan İşgücü Piyasası Analizleri (İPA) önem kazanırken, yerel politikaların oluşturulmasında yerel işgücü piyasası analizleri önemlidir.

Yerel işgücü piyasası analizleri bölgesel farklılıkların izlenmesi, İİMEK gibi yerel yönetişim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, yerel düzeyde işveren ve iş arayan eşleştirmelerinin sağlanması, orta vadede işverenler tarafından talep edilen becerilerin işsizlere kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesinde son derece önemli çalışmalardır. İPA sadece mevcut beceri ihtiyaçlarını değerlendirmekle kalmaz, uzun vadeli bir bakış açısı da oluşturur. Yani gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermeyi sağlayan istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasında da kilit çalışmalar, İşgücü Piyasası Analizleridir.

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu rapor bu hedef doğrultusunda Erzincan ilinin işgücü piyasasını ortaya koymak üzere hazırlanmıştır. Yayında, Erzincan ili işgücü piyasası arz boyutu, eldeki mevcut veriler, talep boyutu ise İşgücü Talep Araştırması sonuçları kullanılarak analiz edilmiştir.

İşgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması yapılması planlanmıştır. Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Erzincan Valiliği desteği ile uygulaması ilk kez 2012 Eylül ve Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Erzincan ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir. Araştırma 10 ve daha fazla çalışanı olan özel sektörde faaliyet gösteren yerel birimlere uygulanmıştır.

Bu rapora kuşkusuz en büyük destek, değerli zamanlarını ayırarak araştırmamızı cevaplayan işverenlerimizden gelmiştir. Onların cevapları bize gelecek çalışmalarımızda rehberlik edecektir. Araştırma bilgi formunu cevaplayan tüm işverenlerimize teşekkür eder, yayının İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, işverenler, akademisyenler ve araştırmacıların çalışmalarında yararlı olmasını dilerim.

Çalışma ve İş Kurumu Erzincan İl Müdürü

Enver YÜCEL

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER **6**
KISALTMALAR **9**
YÖNETİCİ ÖZETİ **10**
GİRİŞ **14**
BİRİNCİ BÖLÜM **15**
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **15**
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 15
EKONOMİK GÖSTERGELER 15
NÜFUS GÖSTERGELERİ 16
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 18
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 19
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 33
İKİNCİ BÖLÜM **39**
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **39**
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 40
AÇIK İŞLER 44
2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR 51
SONUÇ **54**
KAYNAKÇA **59**
EKLER **60**
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 60
Ek 2- Araştırma Yöntemi 62
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 64
Ek 4-Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri* 70

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları,%,2011 17
Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011 18
Grafik 3. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,%,2010 19
Grafik 4. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TRA1,%,2011 21
Grafik 5. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TRA1,%,2011 21
Grafik 6. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı,TRA1,%,2011 22
Grafik 7. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam,TRA1,%,2011 22
Grafik 8.İşteki Duruma Göre İstihdam, TRA1,%,2011 23
Grafik 9. Türkiye ve TRA1 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı,%,2011 24
Grafik 10. Türkiye ve TRA1 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011 25
Grafik 11. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRA1,%,2011 25
Grafik 12. Eğitim Durumuna Göre Kayıtdışılık, TRA1,%,2011 26
Grafik 13. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı,TRA1,%,2011 26
Grafik 14. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TRA1,%,2011 27
Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TRA1,%,2011 28
Grafik 16. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TRA1,%,2011 28
Grafik 17. İlk Kez İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TRA1,%,2011 29
Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TRA1,%,2011 31
Grafik 19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı,TRA1,%,2011 32
Grafik 20. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı,%,2012 34
Grafik 21. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Oranları, Erzincan,%,2012 35
Grafik 22. İşyerlerinin sektörel dağılımı,%,2012 40
Grafik 23. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012 41
Grafik 24. Ana meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,%,2012 43
Grafik 25. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012 44
Grafik 26. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012 45
Grafik 27. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012 45
Grafik 28. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012 46
Grafik 29.Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri,%,2012 47
Grafik 30.Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri,%,2012 48
Grafik 31.Açık İşlerin Karşılanma Yolları,%,2012 48
Grafik 32. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012 49
Grafik 33.Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri,%,2012 50
Grafik 34. Kayıtlı işsiz içinde eğitim düzeyine göre kadın payı,%,2012 56

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları,2011-2012 18
Tablo 2. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2011-2012 19
Tablo 3. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik, Bin Kişi,TRA1,2011..... 20
Tablo 4. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TRA1, bin kişi, 2011..... 22
Tablo 5.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRA1,%,2011 23
Tablo 6. İşteki Duruma Göre İstihdam, TRA1, bin kişi, 2011 23
Tablo 7. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TRA1, bin kişi, 2011 29
Tablo 8. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TRA1, bin kişi, 2011 29
Tablo 9. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TRA1, bin kişi, 2011 30
Tablo 10.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TRA1, bin kişi, 2011 30
Tablo 11. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRA1, bin kişi, 2011..... 32
Tablo 12. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012..... 33
Tablo 13. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012..... 34
Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012..... 35
Tablo 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012 36
Tablo 16. Açık İşlerin Dağılımı, 2012..... 36
Tablo 17. İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı,%,2012..... 36
Tablo 18. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012 37
Tablo 19. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012..... 37
Tablo 20.Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012 38
Tablo 21. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı,2012 38
Tablo 22: Sektörlere göre çalışan oranları ,%,2012..... 41
Tablo 23. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,% 43
Tablo 24. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%,2012..... 46
Tablo 25. İstenen beceri ve niteliğe sahip olunmayan ve eleman bulunmayan meslekler,%..... 50
Tablo 26. Diğer nedenler..... 51
Tablo 27: Kısa Ve Orta Vadede İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılım,%,2012 52
Tablo 28: Sektörlere göre net istihdam değişim oranı(NİDO),% 53
Tablo 29. Yıllara göre tarım ve tarımdışı istihdam artışı, Erzincan, bin kişi, 2005-2011..... 55

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

HİA: Hanehalkı İşgücü Anketi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

2011 yılı sonuçlarına göre Erzincan ilinin %67'si çalışma yaşındadır. Erzincan ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasından farklıdır. Erzincan'da Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Erzincan göç veren bir ildir. Net göç hızı binde -12'dir ve il, göç veren 58 il içinde en yüksek net göç hızına sahip 18. ildir. Göç verdiği nüfusun en önemli bölümünü 15-44 yaş grubu oluşturmaktadır. İlin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusu il dışına çıkarken, 45+ yaş grubundan itibaren Erzincan'a geri dönüş yaşanmaktadır.

Erzincan ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus Türkiye ortalamasına göre daha az pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha fazladır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları da Türkiye ortalamasından farklıdır. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 4,5 puan altında seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 6,9 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Erzincan ili yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 0,6 puan üzerindedir.

15+ yaş nüfusun %8,7 si okuryazar değildir. Nüfusun % 17,9'ü sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%54,7) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun %82,6'sı, diploması olmayanların da %61'i kadın nüfustur. Nüfusun sadece %19,6'sı lise ve dengi okul mezunu, %8,1'i yüksek eğitimlidir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Erzincan ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. 2011 yılı verilerine göre il işsizlik oranı % 6,1'dir. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip 4. bölgedir. İşgücüne katılım oranı %50,5'dir. İstihdam oranı %47,3 ile %43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının çok altında ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının üstünde olmasına rağmen, yıllar itibariyle TRA1 bölgesinde işsizlik oranının değişmediği, istihdam oranının ise düştüğü görülmektedir.

Erzincan sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması itibariyle 81 il içinde 45. sıradadır. İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. 2012 yılı itibariyle teşviklerden aldığı pay % 0,6'ya gerilemiştir. Bu pay ile Erzincan 81 il içinde 80. sırada yer almaktadır. Aynı durum kamu yatırımlarında da yaşanmaktadır. 2012 yılı itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,4 ile sınırlı kalırken, en yüksek kamu yatırım payı da % 39 ile ulaştırma yatırımlarında gerçekleşmiştir.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Erzincan ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılıp kapanma oranlarının birbirine çokta yakın olmadığı görülmektedir. 2012 yılında ilde kapanan her 100 ticari işletmeye karşılık 77 işletme açılmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler büyük bir devinim içindedir.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2012 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 35,6'sı toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 14,6 oranı ile imalat ve % 12,6 oranı ile inşaat sektörü

takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri araştırmada cevap veren işyerlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır.

Çalışanların % 47'si imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör % 19 ile toptan ve perakende sektörüdür. Toptan ve perakende sektörünü, %17 ile idari ve destek hizmetleri ve % 14 ile imalat sektörleri takip etmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece % 14,8'dir. Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Örneğin çalışanlarının yarısı (%50) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı sadece %0,2, çalışanlarının dörtte birinin kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı % 3,6 ve çalışanlarının % 34,5'inin kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları %2,6'dır.

Erkek çalışanların % 15,5'i, kadın çalışanların da % 5,8'i imalat sektöründedir. Toptan ve perakende ticarette erkek çalışanların % 18,1'i, kadın çalışanların da % 24,2'si bu sektördedir. İnşaat sektöründe % 14,2 pay ile erkek çalışanlarda üçüncü sırada yer alırken, kadınlarda %17,4 ile ikinci sırada konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Çalışanların belli sektörlerde yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların %37,9'u nitelik gerektirmeyen meslekler ana meslek grubunda[1] çalışmaktadır. İkinci sırada %22,1 ile hizmet ve satış elemanları, üçüncü sırada %7,9 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları yer almaktadır.

Erzincan, ana meslek grupları dağılımında Türkiye ile ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslekler bulunmaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların %14,8'ini kadınlar teşkil ederken, büro ve hizmet işlerinde çalışanların %28,7'si kadın, profesyonel meslek mensuplarının da %25,8'i kadındır. Buna karşılık yöneticilerin sadece %11'i, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının %14'ü kadındır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş Toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Erzincan ilinde özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektör imalat ve toptan perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör toptan ve perakende ticaret olmakta ve Konaklama ve yiyecek içecek hizmetleri faaliyetleri, inşaat ve imalat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin % 37,6'sı toptan ve perakende ticaret , %26,5'i konaklama ve yiyecek içecek hizmetleri faaliyetleri, %16,7'si inşaat sektöründedir. Belirtilen sektörler haricindeki diğer sektörlerde hiç açık iş bulunmamaktadır.

İlde açık iş oranı % 3'tür ve bu oran % 3,3 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %40,4 ile hizmet ve satış elemanlarıdır. Bu ana meslek grubunu %22,4 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve %12,7 ile nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanlar takip etmektedir.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek garson(servis elemanı)dur. Açık işlerin %18,4'ünü garsonlar oluşturmaktadır. Garsonları %7,3 ile satış danışmanı takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralaması ise şu şekildedir: %4,5 ile beden işçisi(genel) ve doğalgaz tesisatçısı, %4,1 ile aşçı, %3,7 ile muhasebeci, %3,3 ile komi(garson yardımcısı)ve %2,9 ile akaryakıt satış

[1] Ana meslek grubu: ISCO 2008

elemanı(pompacı)dır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin %53,4'ünü oluşturmaktadır.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ilk iki sıradaki meslekler garson ile satış danışmanı gibi belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "fark etmez " olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde en zorluk çekilen meslek satış danışmanıdır. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin %9,9'ini satış danışmanları oluşturmaktadır. Bu mesleği %7,9 ile garson(servis elemanı) takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslek ise şu şekildedir: %4 ile beden işçisi(genel), %3,8 ile aşçı, %3,1 ile Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı), %3,1 ile iş makineleri operatörü, %2,9 ile pazarlamacı(Satış Temsilcisi), %2,9 ile direksiyon eğitmeni, %2,8 ile otomotiv kaporta ustası ve %2,6 ile elektrikçi(genel)dir.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa ve orta vadede almayı planladıkları eleman sayısı, çıkartmak istediklerinden farklıdır. Yani ilde kısa (31 Aralık 2012) ve orta vadede (30 Haziran 2012) istihdam artışı beklenmektedir. En çok istihdam artışı bekleyen işyerleri toptan ve perakende ticaret sektöründedir.

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Erzincan ili 10+ özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde net istihdam azalışı vardır. Yani söz konusu sektörde çıkışlar girişlerden fazladır.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile İdari ve destek Hizmet faaliyetleri sektörleridir. En fazla çalışanı olan sektör konumundaki toptan ve perakende ticaret sektöründeki istihdam değişimi inşaat sektörünün altında kalmıştır. Mevsimsellik göz önünde bulundurulduğunda inşaat sektöründeki hareketlilik olağandır.

Net istihdam değişim oranı (NİDO) orta vadede kısa vadeden daha yüksektir. Beklenti oranı % 4,3'den % 5,5'e çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile orta vadede işverenlerin gelişme beklentisi daha fazladır.

İlde net istihdam artışının sektörel dağılımı Türkiye'den farklıdır.[2] Türkiye sonuçlarında net istihdam artışının en fazla olduğu sektör idari ve destek hizmet faaliyetleridir. İkinci sırada imalat, üçüncü sırada konaklama ve yiyecek faaliyetleri gelmektedir. İlde en fazla net istihdam artışı sağlayan dördüncü sektör olan konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektörü Türkiye sıralamasında dördüncü sırada, ilde beşinci sırada olan ulaştırma ve depolama sektöründeki net istihdam artışı Türkiye'de onuncu sıradadır.

Kısa vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Toplam istihdam artışının %26,1'i bu sektörden kaynaklanmaktadır. İstihdam artışının %21,8'i ise idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründen kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de kısa vadede net istihdam artış beklentisinin % 25,8'i imalat sektöründen; %16,7'si idari ve destek hizmet faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır.

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı %5,5'tir. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör bilgi ve iletişim sektöründe %38,5 olan NİDO, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde ise %21,1'dir. Kısa dönemde idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerleri istihdamını

[2] Türkiye sonuçları 81 ilde aynı yöntem ve soru kağıdı ile uygulanan araştırmaların toplamıdır.

artırmayı hedeflerken, bilgi ve iletişim sektörü ise istihdamını azaltmayı öngörmektedir. Kısa vadede Lokomotif sektör olan ticaret sektöründe net istihdam değişim oranı ise %3,6'dır.

Araştırma sonuçlarına göre 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı %4,3 iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle 1,2 puan artış göstererek 5,5'e yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak 3,7'ye yükselmektedir.

GİRİŞ

Erzincan ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Kamu İstihdam Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında Erzincan ili için 10 Eylül-31 Ekim 2012 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.
İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Erzincan işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Üçüncü bölüm, Erzincan işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.
İller bazında hazırlanan raporlar www.iskur.gov.tr adresinde yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[3] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Erzincan ilinin yer aldığı TRA1 (Bayburt, Erzincan, Erzurum illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Bölgede bulunan illerin gelişmişlik sıralaması birbirlerinden farklılık göstermektedir.[4] Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en az gelişmiş il, 64. Sıra ile Bayburt 'tur. Erzurum 59. sırada olup, bölgede en gelişmiş il olan Erzincan ise 45. sırada bulunmaktadır.

EKONOMİK GÖSTERGELER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo-ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Erzincan ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer[5] itibariyle hakim sektör % 66,4 pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 16,9 ile sanayi yer almaktadır. Tarım sektörü, % 16,8 ile en az

---

[3] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

[4] İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

[5] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı

paya sahip sektör olmasına rağmen bölge Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasından 8,3 puan daha yüksektir.

Bölgede oluşan kişi başı katma değer 7.071 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de oluşan katma değerden % 41 daha az katma değer oluşturmaktadır.

Bölgenin gelişme hızı geçen dört yıllık sürede %59,6 ile Türkiye ortalamasının altındadır. En az gelişme gösteren sektör tarım, en fazla gelişen sektör ise hizmetler sektörü olmuştur. Bunun sonucunda bölgede 2004 yılında %23,5 olan tarımın payı 2008 yılında %16,8 'e gerilemiş, %17,5 olan sanayinin payı %16,9 'a gerilmiş olup, buna rağmen 2004 yılında % 59'luk paya sahip olan hizmet sektörü 2008 yılında %66,4 'e yükselmiştir.

İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşüktür hem de istikrarlı değildir. Yıllar itibariyle büyük farklılık vardır. Erzincan, toplam yatırım teşviklerinden en yüksek payı %1,17 ile 2009 yılında alırken, 2012 yılı itibariyle teşviklerden aldığı pay %0,6 'ya gerilemiştir. Bu pay ile Erzincan 81 il içinde 35. sırada yer almaktadır.

Aynı durum kamu yatırımlarında da yaşanmaktadır. 2012 yılında ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay %0,4 ile sınırlı kalırken, en yüksek kamu yatırım payı da %39 ile ulaştırma yatırımlarında gerçekleşmiştir. 2012 yılı için Erzincan'a ayırılan toplam kamu yatırımı 175.727.000 TL'dir.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Erzincan ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılıp kapanma oranlarının birbirine çok ta yakın olmadığı görülmektedir. 2012 yılında ilde kapanan her 100 ticari işletmeye karşılık 207 işletme açılmıştır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır.

2011 yılı sonuçlarına göre Erzincan ilinin nüfusu 215.277 olup[6], ilde 109.583 erkek, 105.694 kadın yaşamaktadır. 15+ yaş 167.559 kişidir. Çalışma yaşı erkek nüfus 75.100, kadın nüfus 69.304'tür. Erzincan ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasından farklıdır. 2011 yılı sonunda Türkiye ortalamasında nüfusun % 77'si il/ilçe merkezlerinde ikamet ederken, Erzincan' da bu oran % 58,2'dir. Diğer bir ifade ile Erzincan' da Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Erzincan ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus[7] Türkiye ortalamasına göre daha az pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha fazladır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları[8] da Türkiye ortalamasından farklıdır. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 4,5 puan altında seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 6,9 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Erzincan ili toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 0,6 puan üzerindedir.

2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

[6] TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

[7] 15-64 yaş grubu

[8] Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır.

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları,%,2011

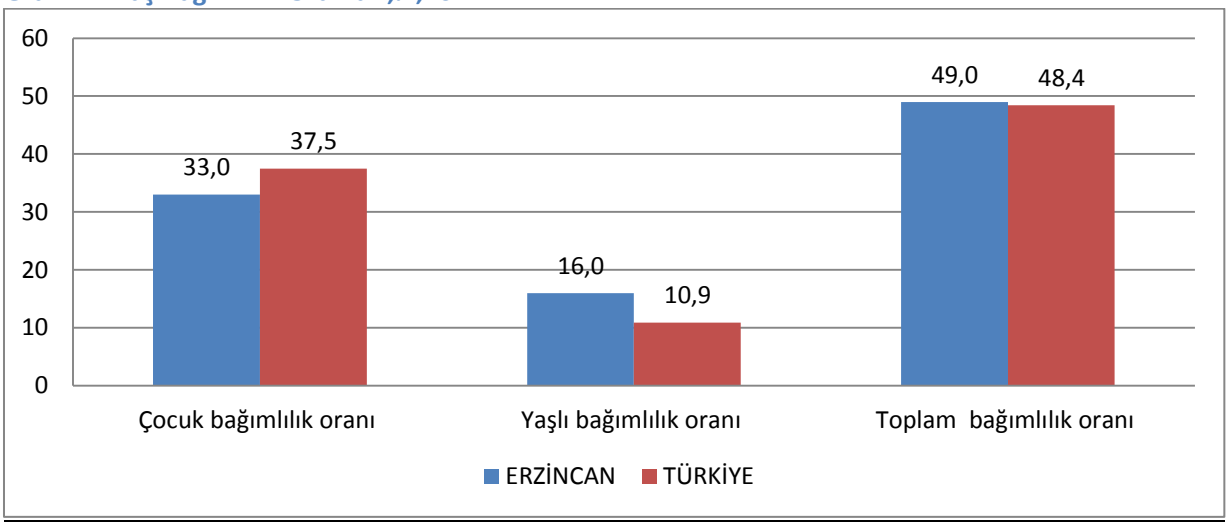

Kaynak: TÜİK, ADNKS

2011 yılı Erzincan göç veren bir ildir. Net göç hızı binde -12'dir ve il, göç veren 58 il içinde en yüksek net göç hızına sahip 18. ildir. Göç verdiği nüfusun en önemli bölümünü 15-44 yaş grubu oluşturmaktadır. İlin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusu il dışına çıkarken, 45+ yaş grubundan Erzincan' a geri dönüş yaşanmaktadır. 2012 yılında ise ilin nüfusu artış göstererek 217.886 kişi olmuştur.

15+ yaş nüfusun %8,8'i okuryazar değildir. Nüfusun %5,4'ü sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%49,5)[9] lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il (%63,7) Türkiye ortalamasından (%64,3) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun %82,6'sı, diploması olmayanların da %62,5'i kadın nüfustur. Nüfusun sadece %23,2'si lise ve dengi okul mezunu, %9,6'sı yüksek eğitimlidir.

[9] Lise altı eğitimliler ilkokul, orta okul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011

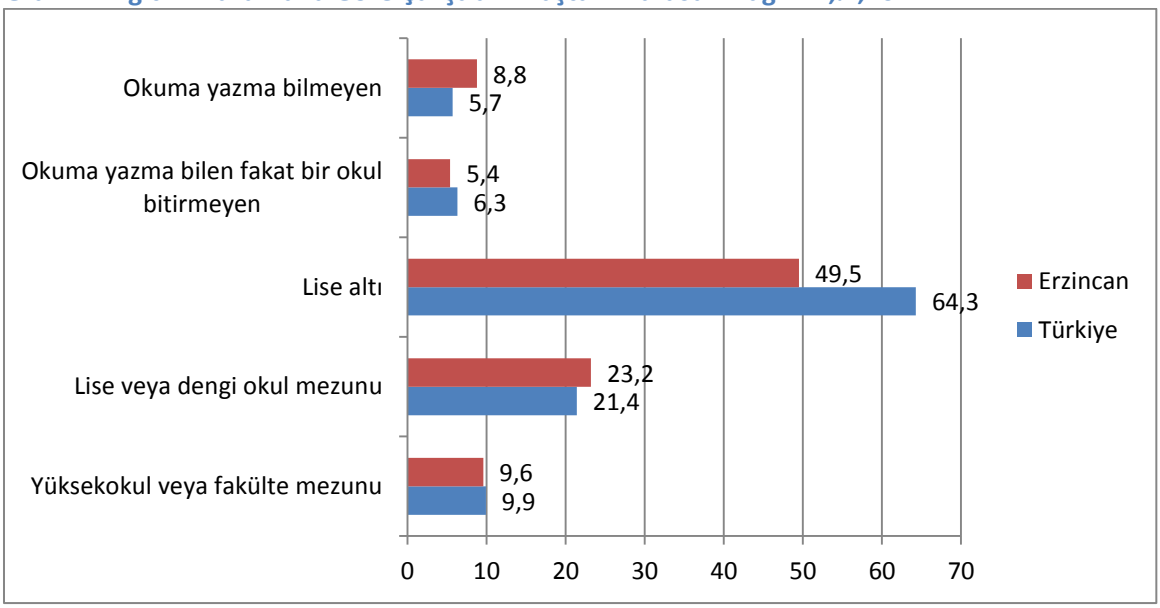

Kaynak: TÜİK,ADNKS

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Tablo 1. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları,2011-2012

	İlköğretim			Orta öğretim			Mesleki ve teknik orta		
Öğretim yılı	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun
Toplam									
2010/2011	28.799	3.048	3.507	8.572	1.854	1.355	7.590	1.579	1.193
2011/2012	28.039	3.059		8.483	1.669		7.229	1.713	
Erkek									
2010/2011	14.695	1.611	1.782	4.545	993	689	4.419	885	699
2011/2012	20.268	1.573		4.369	834		4.114	994	
Kadın									
2010/2011	14.104	1.437	1.725	4.027	861	666	3.171	694	494
2011/2012	7.771	1.486		4.134	835		3.115	719	

Kaynak: MEB

Erzincan ilinde 2010/2011 döneminde ilköğretimden mezun olan 3.507 öğrenciden 3.382'si genel ve mesleki ve teknik orta öğretim olmak üzere orta öğretime devam etmektedir. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin %3,5'ine karşılık gelen 125 öğrenci eğitim hayatından tamamen ayrılmıştır. İlköğretimden ayrılma oranı %15,3 olan Türkiye oranından çok çok yukarıdadır.

Tablo 2. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2011-2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
	Genel Orta Öğretim	Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	Toplam	Genel Orta Öğretim	Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	Toplam
2011/2012	8.503	7.229	15732	2.666.066	2.051.220	4.717.286

Kaynak: MEB

Orta öğretime kayıt olanlar sayısı yıllar itibariyle incelendiğinde hem Erzincan hem de Türkiye için dikkat çeken husus mesleki ve teknik ortaöğretime kayıtlı olan öğrenci sayısındaki artıştır. Genel orta öğretime kayıtlı olan öğrenci sayısı yıllar itibariyle artışlı, azalışlı bir seyir izlerken, mesleki ve teknik orta öğretimde sürekli yükseliş vardır. Yıllık ortalama artış hızları dikkate alındığında Erzincan ilinde genel orta öğretim artış hızı Türkiye artış hızından daha düşük iken, mesleki ve teknik orta öğretim hızı Türkiye'den daha yüksektir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında TRA1 bölgesinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. İşsizlik oranı 2011 yılı itibariyle %6,3'dür. Bu oran ile bölgeler arasında en düşük işsizlik oranına sahip 4. bölgedir. İşgücüne katılım oranı %50,5'tir. İstihdam oranı %47,3 ile %43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Grafik 3. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,%,2010

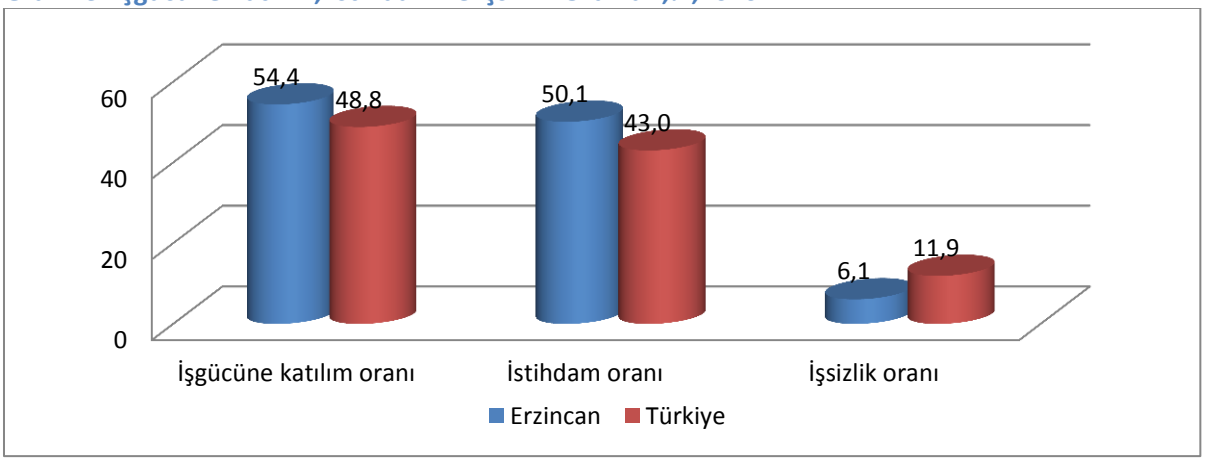

Kaynak:TÜİK,HİA

İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının çok altında ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının üstünde olmasına rağmen, yıllar itibariyle TRA1 bölgesinde işsizlik oranının değişmediği, istihdam oranının ise azaldığı görülmektedir. 2008 yılı sonuçlarına göre[10] istihdam oranı %48,4, işgücüne

[10] TÜİK il düzeyinde temel işgücü göstergelerini 2008 yılından itibaren yayınlamaktadır. En son haber bülteni 02/10/2011 tarihinde yayınlanmıştır ve 2010 sonuçlarını içermektedir. 2011 yılı için henüz yayınlanmamıştır.

katılım oranı %51,6, işsizlik oranı ise %6,3'tür. 2011 yılında ise istihdam oranı %47,3, işgücüne katılım oranı %50,5, işsizlik oranı %6,3'tür.

Hanehalkı İşgücü İstatistiklerinde işgücü piyasası verilerinden işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Erzincan iline ilişkin olmayıp İBBS 2-TRA1 bölümlenmesi çerçevesinde Erzurum ve Bayburt illerini de kapsamaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Erzincan iline ilişkin bilgi vermemesi ve Erzincan ile birlikte Erzurum ve Bayburt illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır. Nüfus ve Konut araştırmasında il düzeyinde açıklanan işgücü piyasası verilerine ilişkin bilgi notu ek 4 kapsamında bu raporda sunulmuştur.

2011 yılı verilerine göre Bölge 15+ yaş kurumsal olmayan nüfus 689.000 kişidir[11] ve bu nüfusun %15,5'i okuryazar değildir. %60'ı lise altı eğitimlidir. %16,4'ü lise ve dengi okul , %7,1'i yüksekokul mezunudur. Çalışan 326 bin, işsiz 22 bin, işgücü dışı nüfus 341 bin kişidir.

Tablo 3. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik, Bin Kişi,TRA1,2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü dışı
Okuma yazma bilmeyen	106	32	1	74
Lise altı	420	195	12	212
Lise	114	60	6	47
Yüksekokul-Fakülte	49	38	3	9
Toplam	689	326	22	341

Kaynak: TÜİK,HİA

İstihdam

Bölge istihdam oranı %47,3'dür. Her 100 erkekten 67'si (%66,9) her 100 kadından 28'i (%27,9) çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı %65,1 olan Türkiye ortalamasından 1,8 puan yüksek iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından (%25,6) 2,3 puan yüksektir. Diğer bir ifade ile bölge istihdam oranını Türkiye ortalamasının çok üzerine çıkartan kadınlardır. Bunun nedeni tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınların bölgede daha çok olmasıdır.

[11] TÜİK kurumsal olmayan nüfusu okul, yurt, otel, huzurevi, hastane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfus olarak tanımlamaktadır.

Grafik 4. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TRA1,%,2011

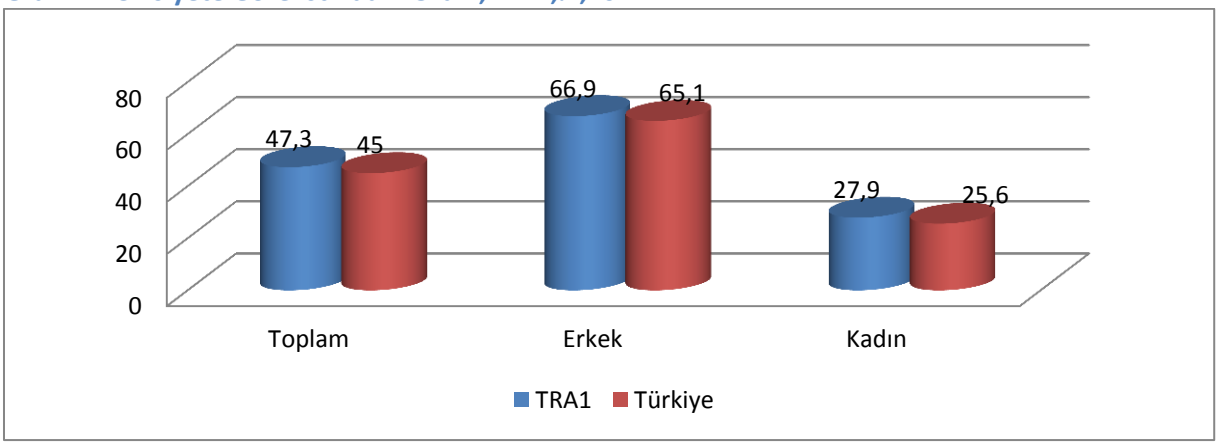

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Okuryazar olmayanlarda %30,1 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde %46,6, lise ve dengi okul mezunlarında %53,2, yüksekokul mezunlarında %77,1 olarak görülmektedir. Kadınlarda lise altı eğitimlilerde %27 olan istihdam oranı, ön lisans-lisans eğitimlilerde %60 olarak görülmektedir, erkeklerde ise bu oran lise altı eğitimlilerde %65,4, ön lisans-lisans eğitimlilerde %86,1'dir.

Grafik 5. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TRA1,%,2011

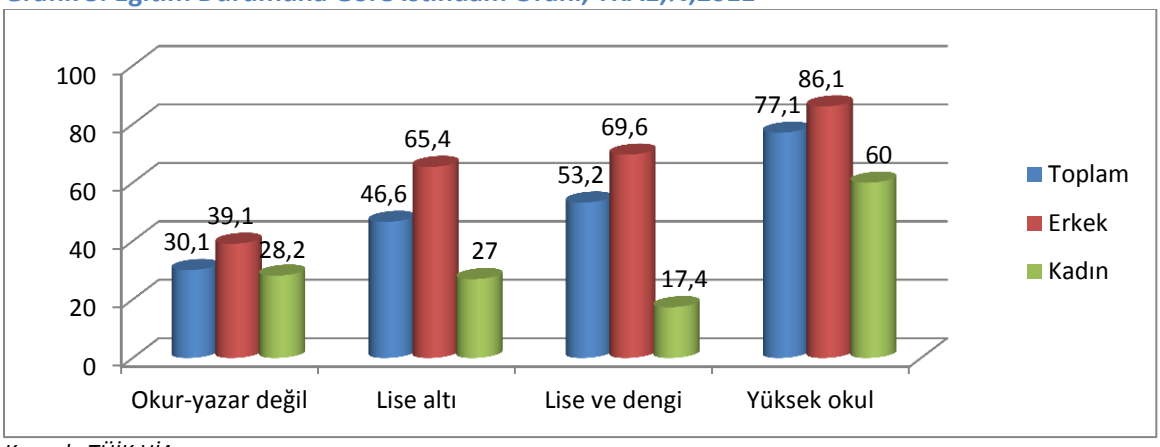

Kaynak: TÜİK,HİA

Türkiye ortalamasında kadınların çoğunluğu tarım dışı sektörlerde çalışırken, (kadın istihdamının %57,8'si), bölgede durum bunun tam tersidir. Kadınların %75,2'si tarımda çalışmaktadır. Bölge istihdamında hakim sektör tarımdır. Çalışanların %48,4'ü tarım sektöründedir. Bu oran Türkiye ortalaması olan %25'in çok üzerindedir. Erkeklerin çoğunluğu (%62,8) tarım dışı sektörlerde çalışmakla birlikte, oran Türkiye ortalaması olan %81,3'ün çok altındadır.

Grafik 6. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı,TRA1,%,2011

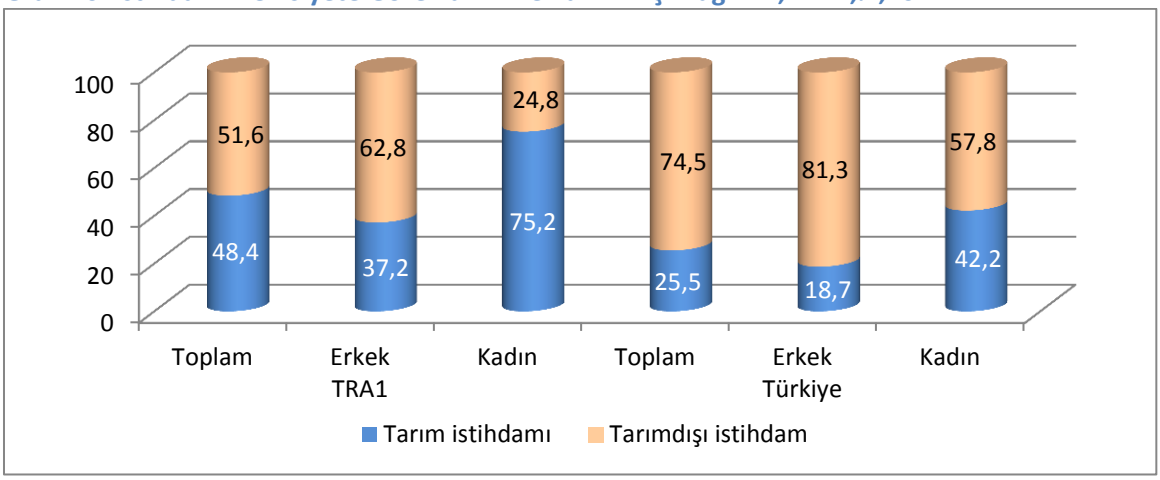

Kaynak:TÜİK,HİA

Bölge istihdamının %9,8'ini okuma yazma bilmeyenler oluştururken, %60'ını da lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı %18,4, yüksek eğitimlilerin oranı da %11,6'dir.

Tablo 4. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TRA1, bin kişi, 2011

	Okuma yazma bilmeyen	**Lise altı**	**Lise ve dengi meslek okulu**	**Yükseköğretim**	**Toplam**
Tarım	30	118	9	1	158
Sanayi	1	27	12	2	41
Hizmet	1	51	39	35	126
Toplam	32	195	60	38	325

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (%94) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de %60' ı tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmet sektörüdür. Lise eğitimlilerin %65'i, yüksek eğitimlilerin de %92,2'si hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Grafik 7. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam,TRA1,%,2011

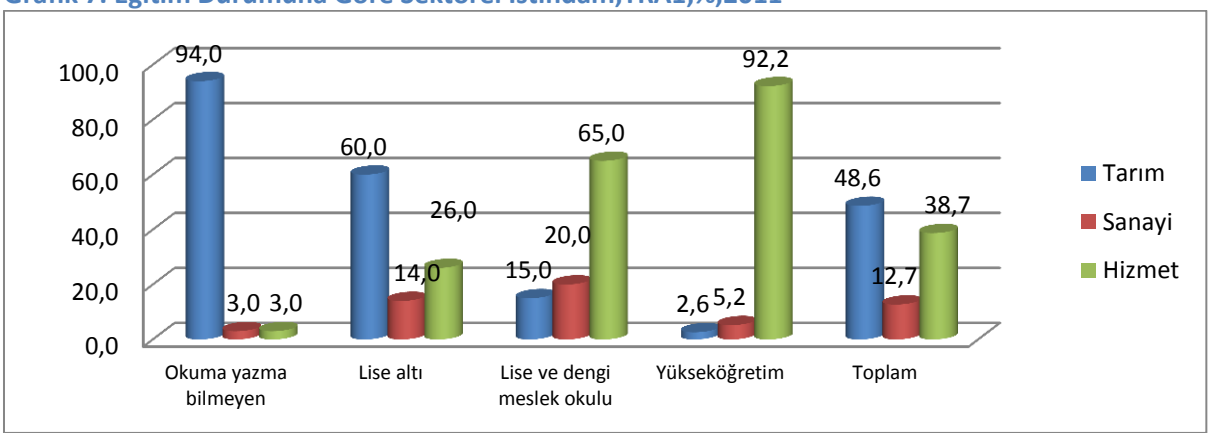

Kaynak: TÜİK,HİA

En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 ve 35-54 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınların 2 katından fazladır. Bu yaş gruplarını 55+ yaş grubu takip etmektedir.

Tablo 5.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRA1,%,2011

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Toplam	23,7	42,3	62,1	60,4	27,9	47,3
Erkek	32	60,8	84,4	85,3	40,4	66,9
Kadın	16,1	25,6	37	35,3	16,8	27,9

Kaynak: TÜİK,HİA

Toplam çalışanların %43,5'İ ücretli veya yevmiyelidir ve bu oran, %62 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır. İstihdamın %28,5'i kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların %27,9'u ücretsiz aile işçisi iken bu oran Türkiye'de %14' dür.

Grafik 8.İşteki Duruma Göre İstihdam, TRA1,%,2011

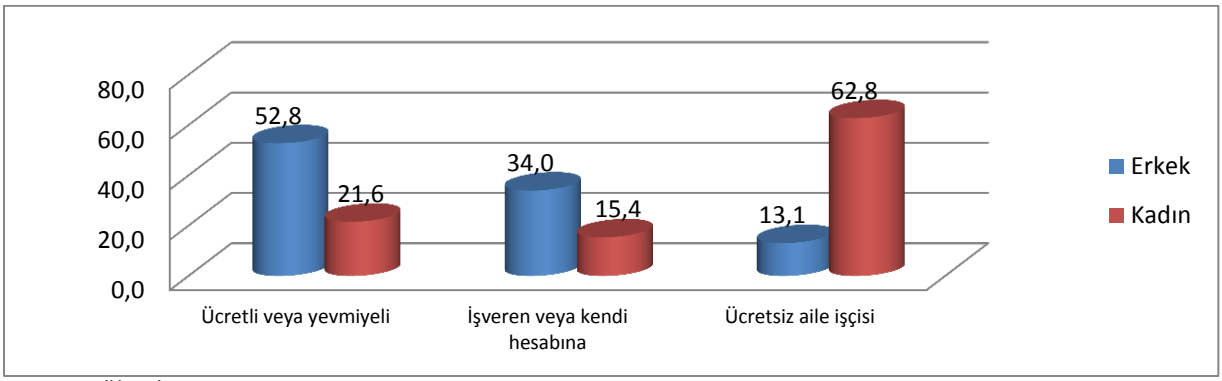

Kaynak: TÜİK,HİA

İşteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin %53'ü ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken, bu oran kadınlarda %23'e gerilemektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı %13 iken, bu oran kadınlarda %62'ye çıkmaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 6. İşteki Duruma Göre İstihdam, TRA1, bin kişi, 2011

	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
		ERKEK		
Ücretli veya yevmiyeli	4	31	86	121
İşveren veya kendi hesabına	54	5	19	78
Ücretsiz aile işçisi	27	0	2	29
Toplam	85	36	107	228
		KADIN		
Ücretli veya yevmiyeli	0	5	17	22
İşveren veya kendi hesabına	12	1	2	15
Ücretsiz aile işçisi	60	0	0	60
Toplam	71	6	19	97

Kaynak: TÜİK,HİA

Erkek istihdamında hâkim sektör hizmetlerdir. Çalışan her 100 erkekten 47'si hizmetler sektöründedir. İkinci sırada %37,2 ile tarım sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında hakim sektör, tarımdır. Çalışan her 100 kadından 74'ü tarımdadır. İkinci sırada % 19,7 ile hizmet sektörü yer almaktadır.

Toplam istihdamın %12,7'si sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymamaktadır. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı %59,8 iken, sanayi sektöründe çalışanların %65,8'ini lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %29,2'si lise ve dengi okul mezunu, %4,8'i de yüksekokul mezunudur.

İstihdamın mesleki dağılımında tarım sektörünün istihdamdaki ağırlığına paralel olarak tarım üretiminde çalışanlar ilk sıradadır. Çalışanların %48,4'ü tarım üretiminde çalışmaktadır. İkinci sırada %10,1 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar vardır. Profesyonel meslek mensupları %6,4, yardımcı profesyonel meslek grupları ise %3,6 ağırlığındadır.

Kayıtdışı İstihdam

Bölge istihdamının %56,3'ü kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle ilginç bir yapıya sahiptir. Tarım sektöründe kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının üstünde, tarım dışı sektörlerde kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının altında olmasına rağmen, toplam kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. Bunun nedeni tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payının Türkiye ortalamasından 23 puan yüksek olmasıdır. Bölgede toplam istihdamın %48,5'i tarımda iken, bu oran Türkiye ortalamasında %25,5'tir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %24,5, tarım sektöründe %89,8'dir.

Grafik 9. Türkiye ve TRA1 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı,%,2011

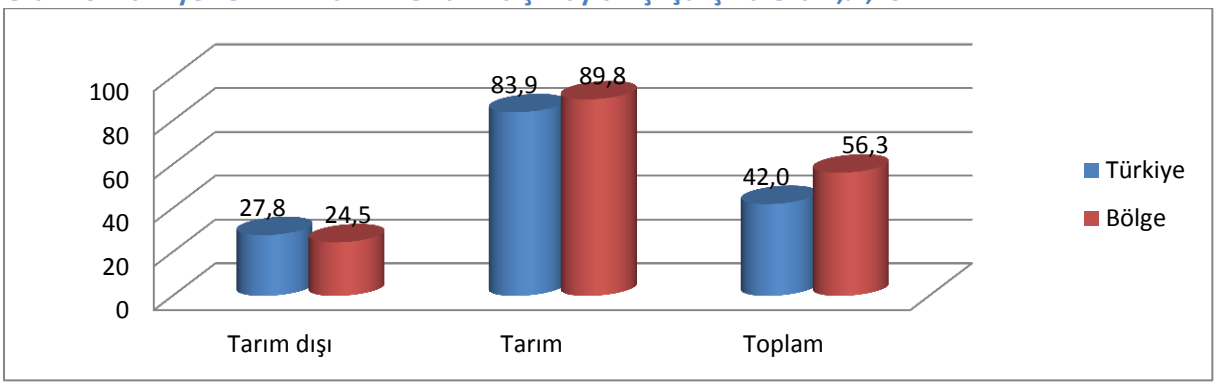

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede kayıtdışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör hizmet sektörüdür. Sanayi sektöründe %39 olan kayıtdışı çalışma oranı hizmetler sektöründe %19,8'ya gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. Buna karşılık hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin yüksekliği hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasından düşük olmasına yol açmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %65,8'i lise altı eğitimli iken hizmet sektöründe çalışanların %58,7'si lise ve yüksekokul mezunudur.

Grafik 10. Türkiye ve TRA1 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011

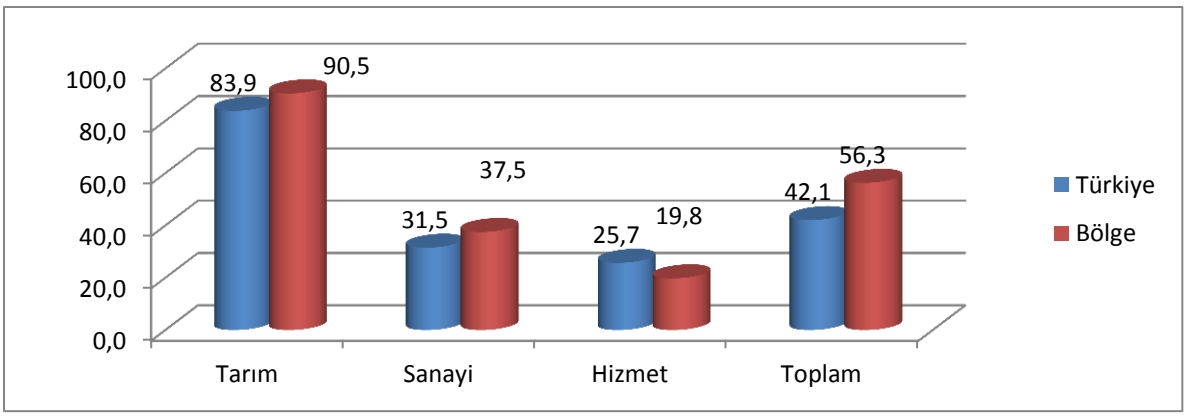

Kaynak: TÜİK,HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranının neredeyse iki katıdır. Erkeklerde %45 olan kayıtdışı çalışma oranı kadınlarda %82'ye yükselmektedir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine kadınlar aleyhine olmakla birlikte, tarımdaki gibi fazla değildir. Tarım dışında erkeklerin %23,7'si, kadınların da %26'sı kayıt dışı çalışmaktadır.

Grafik 11. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRA1,%,2011

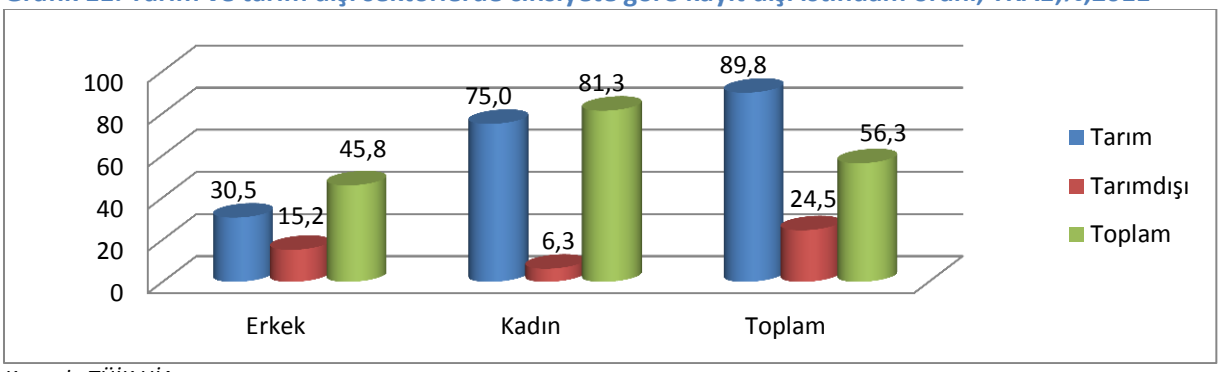

Kaynak: TÜİK,HİA

Kayıtdışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıtdışı çalışma azalmaktadır. Kayıtdışılıkta özellikle cinsiyetler arasında çok büyük farklılık vardır. Erkeklerde %46 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda %81'e yükselmektedir.

Grafik 12. Eğitim Durumuna Göre Kayıtdışılık, TRA1,%,2011

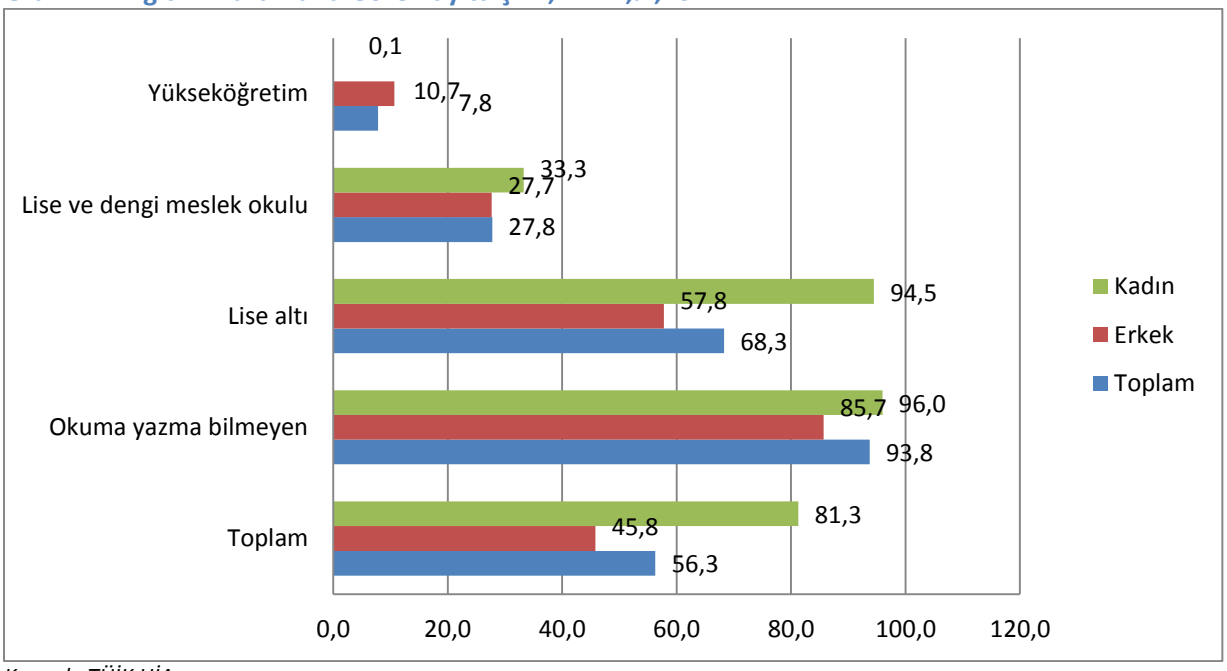

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı %96 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıtdışı çalışma oranı %85,7'dir. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı %7,8 ile yüksek eğitimlilerdedir ve cinsiyetler arası fark çok azdır.

Yıllar itibariyle kayıtdışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıtdışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini göstermiş ve 2007 yılında %57,5 olan kayıtdışı çalışma oranı, 2011 yılında %56,3'e gerilemiştir.

Grafik 13. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı,TRA1,%,2011

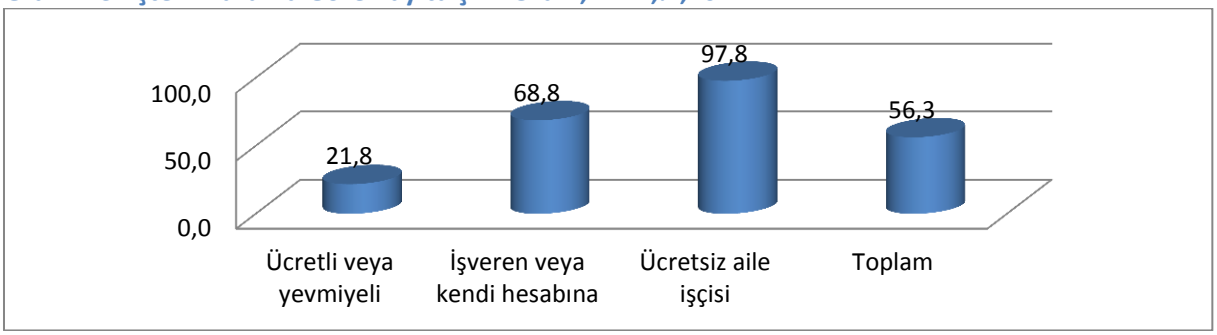

Kaynak: TÜİK,HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli veya yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların %21,8'i kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı %68,8'dir.

Genç İstihdamı

Bölgede 113 bini kadın, 102 bini erkek olmak üzere 215 bin genç[12] bulunmaktadır. Gençlerin 57 bini istihdamda yer almaktadır. Gençlerin istihdam oranı %32,6'dır.
Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından yüksek olmakla birlikte, aradaki fark toplam nüfustaki farktan daha da yüksektir. Genç erkeklerin istihdam oranı %46,4, genç kadınların istihdam oranı %20,9'dur.
Gençlerin de en fazla çalıştıkları sektör tarımdır. Her çalışan gencin %50,8'i tarım sektöründedir. İkinci sırada %35 ile hizmet ve %14 ile sanayi sektörleri takip etmektedir. Gençlerde de cinsiyetler arası çalışılan sektörler farklıdır. Genç kadınların %68,4'ü tarım sektöründe çalışırken, genç erkeklerin %42,1'i tarım sektöründe çalışmaktadır.

Grafik 14. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TRA1,%,2011

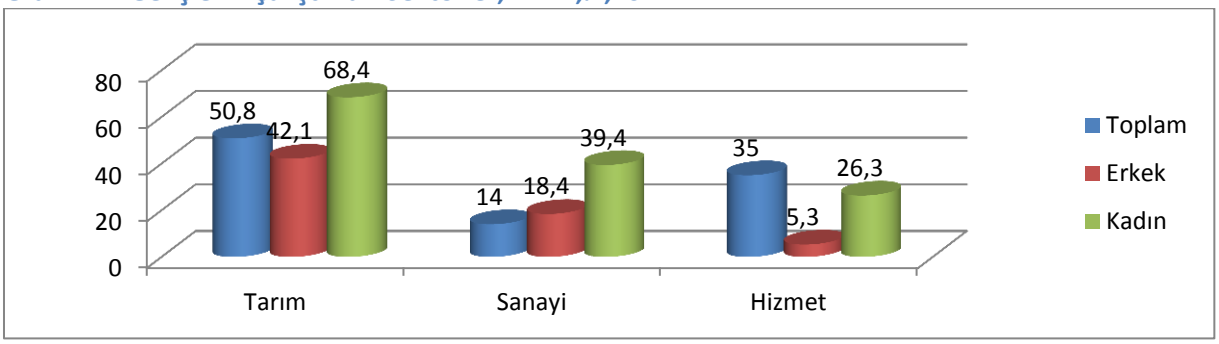

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç erkeklerin yarısı ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken (%52,7) genç kadınların da yarıdan fazlası (%68,4) ücretsiz aile işçisidir. Çalışan gençlerin %63,1'i lise altı eğitimlidir. Düşük eğitim seviyesi ve tarım sektörü kayıtdışılığı da beraberinde getirmektedir. Gençlerin %79'u kayıt dışı çalışırken, lise altı eğitimlilerde kayıt dışılık %54,3'e ulaşmaktadır. Kayıtdışılık %20 ile en düşük yüksekokul mezunlarındadır. Cinsiyetler arası farklılık kayıt dışılıkta da ortaya çıkmakta ve genç erkeklerin %68,4'ü, genç kadınların %78,9'u kayıt dışı çalışmaktadır.

İşsizlik

Bölge toplam işsizlik oranı %6,3, erkek işsizlik oranı %7,6, kadınlarda %3,1'dir. En düşük işsizlik oranı %1,6 ile okuryazar olmayanlarda iken bunu %5,9 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Lise ve dengi okul mezunlarında %9,4 olan işsizlik oranı yüksekokul mezunlarında %6,7'dir. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten bu eğitim seviyesindeki kadınların işgücüne katılmasına rağmen iş bulamamalarıdır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde %8,7 olan işsizlik oranı, kadınlarda %15'e, yüksek eğitimli erkeklerde %5,6'den kadınlarda %9,6 ile yükselmektedir. Lise ve dengi meslek okulu eğitimli kadınlardaki işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır.

[12] Genç nüfus: 15-24 yaş grubu , TÜİK

Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TRA1,%,2011

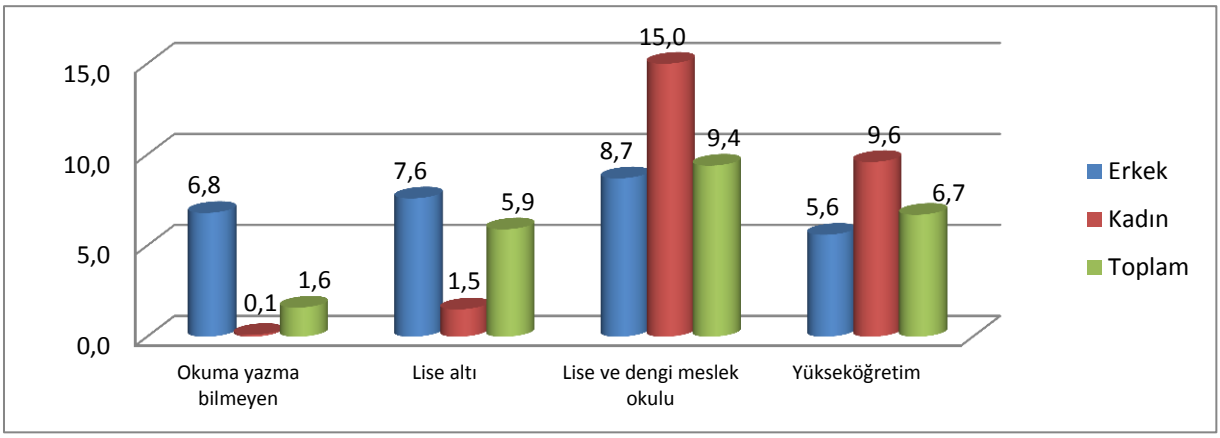

Kaynak: TÜİK,HİA

En yüksek işsizlik oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda %15,2 olan işsizlik oranı, erkeklerde %17,1, kadınlarda ise %10,8'dir. Bölgedeki en yüksek işsizlik oranı da 20-24 yaş grubu erkeklerdeki işsizlik oranıdır. 20-24 yaş grubunu %8,3 ile 15-19 yaş grubu takip etmektedir. Bu grupta erkeklerde işsizlik oranı %12 ile %0,6 olan kadınlar işsizlik oranından çok daha yüksektir.

Grafik 16. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TRA1,%,2011

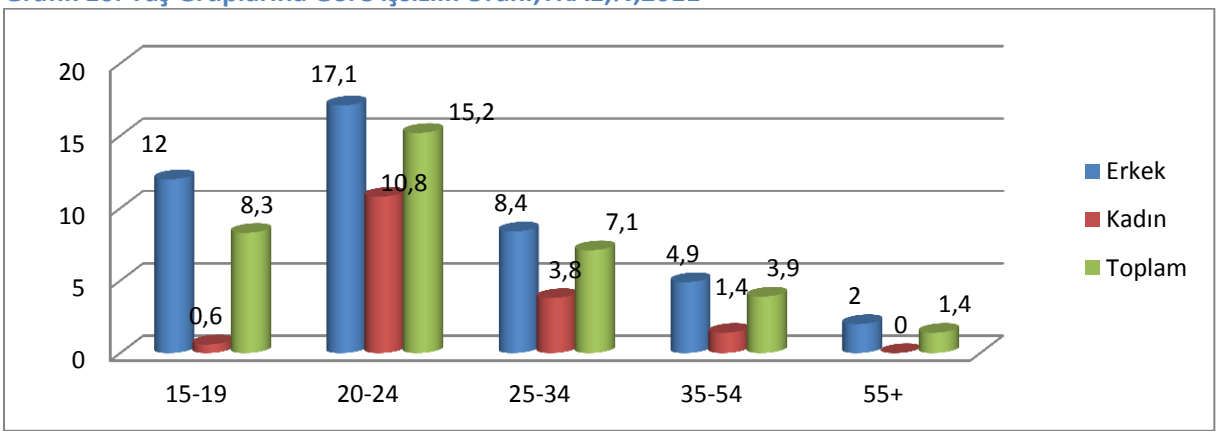

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin büyük çoğunluğu (%55) lise altı eğitimlidir. Lise altı eğitimlilerin %83,3'ü daha önce çalışırken işsiz kalmıştır. Buna karşılık yüksekokul mezunlarının çoğunluğunu (%66,6) ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır.

Tablo 7. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TRA1, bin kişi, 2011

	Tarım	Sanayi	Hizmet	İlk kez iş arayanlar	Toplam
Okur yazar değil	0	0	0	1	1
Bir okul bitirmeyen	0	0	0	0	1
İlkokul	1	3	2	0	6
Orta veya dengi meslek okul	0	1	1	0	2
Genel lise	0	1	2	1	3
Lise dengi meslek okul	1	0	1	1	3
Yüksek okul veya fakülte	0	1	1	1	3
İlköğretim	0	1	1	1	3
Toplam	2	7	8	5	22

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgedeki işsizlerin %22,7 'si ilk kez iş aramaktadır. Kadın işsizlerin içinde ilk kez iş arayan kadın oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Kadın işsizlerin %50'si ilk kez iş aramaktadır. Bu oran erkeklerde %15,7'dir.

Tablo 8. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TRA1, bin kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
1 yıldan az	13	1	14
1 yıl ve daha çok	5	1	6
Toplam ilk kez iş arayan	1	1	2
Toplam işsiz	19	3	22

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede dikkat çeken diğer bir husus ilk kez iş arayanların, toplam işsizlerden daha uzun süreli işsizliğe maruz kalmalarıdır. Bölgede toplam işsizlerin %31,8'i bir yıldan daha çok süredir iş aramaktadır. Buna karşılık, ilk kez iş arayanların %40'ı bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır. Cinsiyetler arasında iş arama süreleri hem ilk kez iş arayanlarda hem de işi varken işsiz kalanlarda farklılaşmaktadır.

İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri erkeklerle aynıdır. İşgücü piyasasına ilk kez girmek isteyen kadınların %50'si bir yıldan fazla süredir iş ararken, erkeklerde bu oran %33,3'tür. Tüm işsiz erkeklerin %5,2'si, kadınların %33,3'ü bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır.

Grafik 17. İlk Kez İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TRA1,%,2011

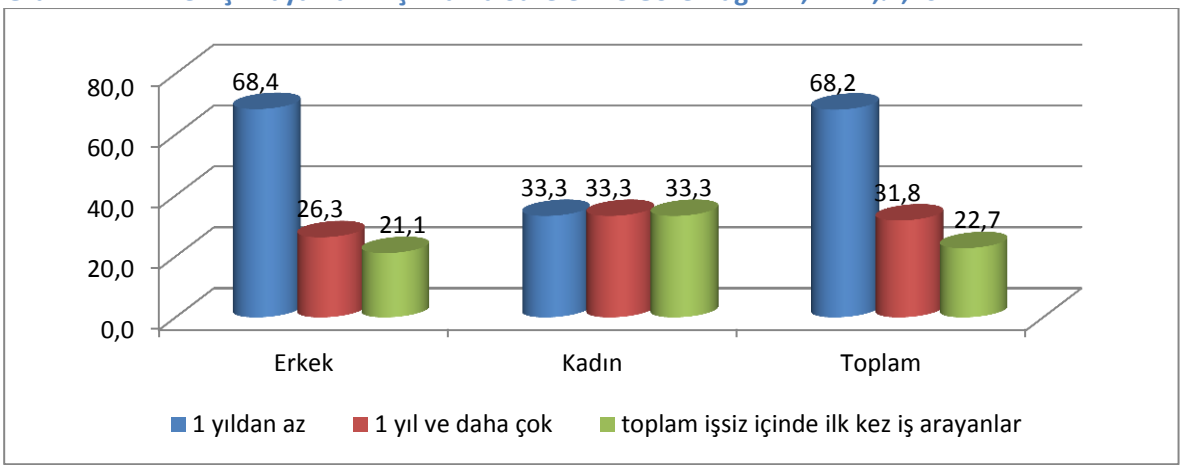

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim düzeyine göre de iş arama süreleri farklılaşmaktadır. Lise altı eğitimlilerin verilen kayıt dışı çalışmayı daha çok kabul etmeleri, işsizlik sürelerinde de etkili olmaktadır. Lise altı eğitimlilerin %75' i bir yıldan daha az sürede iş bulurken, yüksek eğitimlilerin %50' si bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır.

Tablo 9. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TRA1, bin kişi, 2011

	1 yıldan az	1 yıl ve daha çok	Bekleyen	Toplam
TOPLAM				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	1
Lise altı	9	3	0	12
Lise ve dengi meslek okulu	4	2	0	6
Yükseköğretim	1	1	0	3
Toplam	14	6	1	22
ERKEK				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	1
Lise altı	8	3	0	11
Lise ve dengi meslek okulu	4	1	0	5
Yükseköğretim	1	1	0	2
Toplam	13	5	0	19
KADIN				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	0
Lise altı	0	0	1	1
Lise ve dengi meslek okulu	1	0	0	1
Yükseköğretim	0	1	0	1
Toplam	1	1	1	3

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç İşsiz

Bölge işsizlerinin %36'sını gençler oluşturmaktadır. İşsizlik oranı genç nüfusta %12,3'tür. 25 yaş ve üzeri nüfustaki işsizlik oranı ise sadece % 4,9'dur.

Tablo 10.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TRA1, bin kişi, 2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü	İşgücü dışı nüfus	İstihdam oranı,%	İşsizlik oranı,%	İşgücü dışı nüfus,%
15-24 yaş	215	57	8	66	110	32,7	12,3	62,6
25+yaş	560	269	14	282	231	52,2	4,9	45
Toplam	765	326	22	348	341	47,3	6,3	49,4

Kaynak:TÜİK,HİA

Genç işsizlik oranı cinsiyetler arasında çok büyük farklılık göstermektedir. Erkeklerde %15,3, kadınlarda %6,9'dir. İşgücü piyasasına ilk kez girecek olan genç nüfus işsiz gençlerin %25'dir. Genç işsizlerin büyük çoğunluğu (%75) daha önce bir işte çalışmış olup ta işini kaybeden gençlerden oluşmaktadır. Gençlerin büyük çoğunluğu çalıştıkları sektörlere bağlı olarak hizmetler sektöründe çalışırken işsiz kalmıştır, daha önce sanayi sektöründe çalışmış olanlar ikinci sıradadır.

Genç nüfusta olduğu gibi toplam işsizlerin de neredeyse beşte biri (%22,7) ilk kez işgücü piyasasına girmeye çalışmakta, iş aramaktadır. İlk kez iş arayanların beşte biri (%20) kadındır. Her iki cinsiyette de işsizlerin çoğunluğu hizmet sektöründe çalışırken işsiz (%36,3) kalmıştır. Sanayi sektöründe çalışırken işsiz kalanlar toplam işsizlerin %31,8'idir.

İşgücü Dışındaki Nüfus

İl bazında mevcut olan işgücü piyasası göstergeleri Erzincan'da işgücüne katılım oranının azaldığını, işgücü dışı nüfusun arttığını göstermektedir.

Aynı durum bölgede de gözlenmektedir. 2009 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun %48,6'sı işgücüne katılırken, 2010 yılında bu oran %50,4'e yükselmiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun %49,4'ü işgücü dışındadır. İşgücü dışında olanların %6,4'ü bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. %17,3'ü eğitim ve öğrenimine devam ederken, %7,6'sı da emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun %45,7'si de ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. Çalışabilir yaştaki erkek nüfusun %26,7'si işgücü dışında iken, kadınlarda bu oran %73,3'e çıkmaktadır.

Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TRA1,%,2011

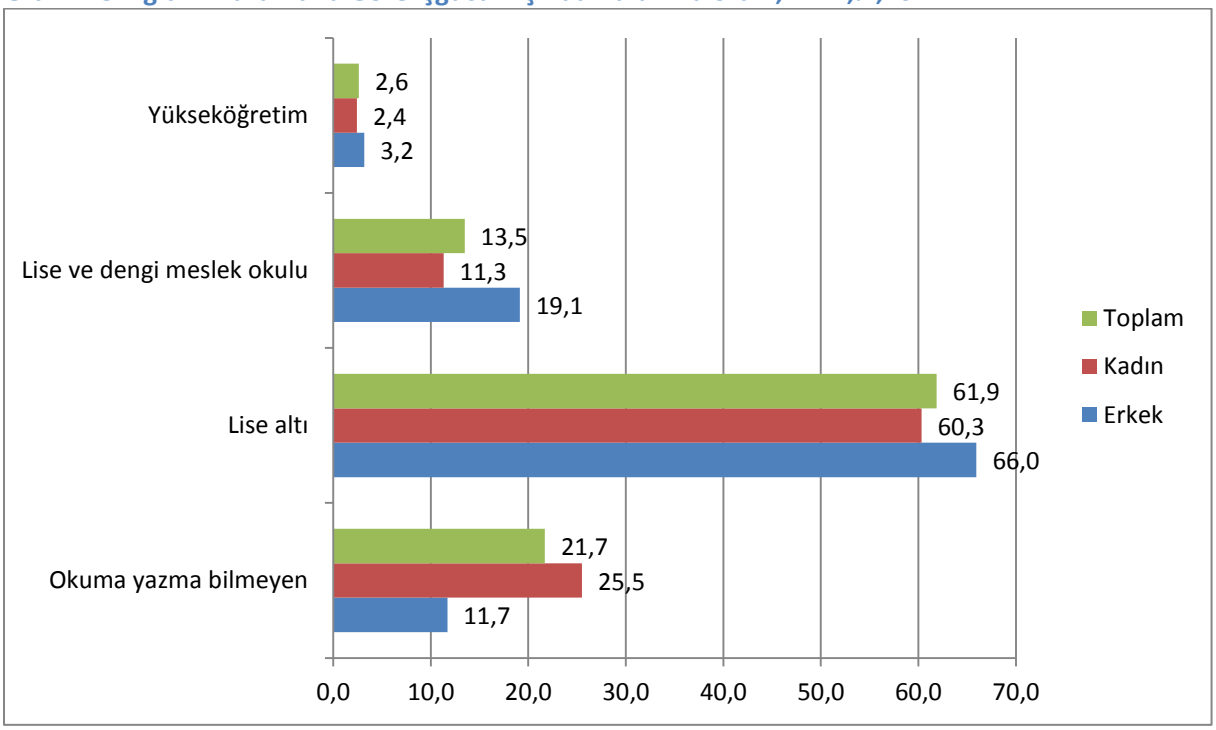

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim düzeyi arttıkça her iki cinsiyette de işgücü dışında kalma azalmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. Yüksek eğitimli kadınların %2,4'ü, erkeklerin %3,2'si işgücü dışındadır. Cinsiyetler arası fark 0,8 puandır. Her iki grupta da cinsiyetler arası fark kadınlar aleyhine 13,8 puana kadar ulaşmaktadır.

Tablo 11. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRA1, bin kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
İş bulma ümidi yok	6	3	9
İş aramayıp çalışmaya hazır olan	4	9	13
Mevsimlik çalışan	0	1	1
Eğitim ve öğretimde olanlar	32	27	59
Ev işleri ile meşgul	0	156	156
Emekli	25	1	26
Özürlü yaşlı veya hasta	24	38	62
Ailevi ve kişisel nedenler	1	9	10
Diğer	3	2	5
Toplam	95	246	341

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada %63,2 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde %34 ile öğrencilik (eğitim-öğretim) yer almaktadır. İşgücü dışındaki kadın nüfusun sadece %0,4'ü emeklidir. Erkeklerde ikinci sırada %26,6 ile emekli olanlar yer alırken, kadınlarda özürlü yaşlı veya hastalık 15,4 ile ikinci sırada yer alır. Erkeklerde dikkat çeken diğer bir husus iş bulma ümidi olmayan erkeklerin 6,4'lük yüzdeye sahip olmalarıdır.

Grafik 19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı,TRA1,%,2011

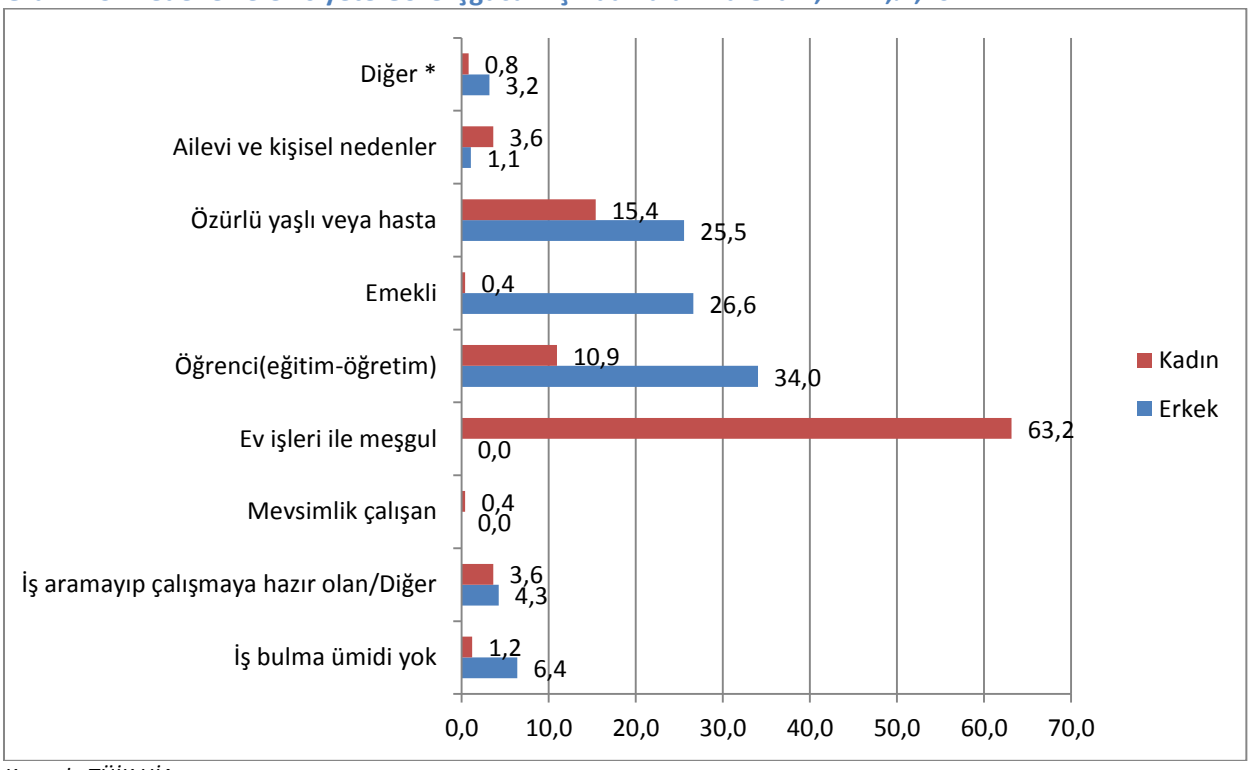

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü Dışındaki Genç Nüfus

Bölgedeki 214 bin gencin 57 bini çalışmakta, 8 bini de iş aramaktadır. 109 bin genç de işgücü dışındadır. İşgücü dışı nüfusun %32,2'sini genç nüfus oluşturmaktadır. İşgücü dışındaki gençlerin %52,2'si (57 bin genç) eğitim ve öğretim hayatına devam etmektedir.

Erkeklerde işgücü dışında bulunma nedeninin başında eğitim ve öğretime devam etme yer almakta iken kadınlarda ise ev işleriyle meşgul olma yer alır. İşgücü dışındaki genç erkeklerin %81,5'i, genç kadınların da %36,6'si eğitim ve öğretimlerine devam etmektedir. Genç erkeklerin %5,3'ü çalışmak istediği halde iş aramaktan vazgeçmişlerdir. Genç kadınların %50,7'u da ev işleri ile meşgul olduklarından işgücü dışındadırlar.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Erzincan'da 2012 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 8.909 kişidir. Kayıtlı işsizlerin %61,2'si erkek, %38,8'i kadındır. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklı değildir. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin %60,4'ü erkek, %39,6'sı kadındır.

Tablo 12. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
Yaş grupları	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
15-19	335	155	490	50288	32115	82403
20-24	1222	673	1901	274705	199468	474173
25-29	1132	619	1752	313831	211007	524838
30-34	863	571	1434	258215	170357	428572
35-39	621	464	1085	191732	130177	321909
40-44	523	398	921	149106	96750	245856
45-49	326	250	576	114150	55503	169653
50-54	188	144	332	46710	26124	72834
55-59	131	86	217	22494	10309	32803
60-64	58	51	109	8248	4391	12639
65+	46	46	92	4142	2440	6582
Toplam	5452	3457	8909	1433621	938641	2372262

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin %21,3'ü bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu %19,6 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. 20-34 yaş grubundaki kayıtlı işsizler, ildeki toplam işsizlerin %57'sini oluşturmaktadır. 15-19 yaş grubundaki işsizlerin toplam işsizler içindeki payı ise Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde %5,5 olan 15-19 yaş grubunun payı, Türkiye toplamında %3,5'tir.

Tablo 13. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
Eğitim durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okur-yazar değil	147	227	374	21759	23216	44975
Lise altı	2785	1756	4541	775745	393230	1168975
Ortaöğretim	1844	959	2803	417795	294049	711844
Yüksek okul	676	515	1191	218322	228146	446468
Toplam	5452	3457	8909	1433621	938641	2372262

Kaynak: İŞKUR

İlin eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşük olmasına rağmen, kayıtlı işsizlerin dağılımında lise mezunlarının payı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde lise altı eğitimlilerinin kayıtlı işsiz içindeki payı % 51 ile % 49,2 olan Türkiye toplamının üstünde, lise mezunlarının payı % 31,4 ile % 30 olan Türkiye toplamından yine yüksektir. Yüksekokul mezunlarının payı Türkiye ortalamasının %5,5 puan altındadır.

İlde toplam işsizlerin içinde kadının payı Türkiye ortalamasından 0,7 puan daha düşüktür. Cinsiyetler arası dağılımda iki cinsiyet arasındaki en belirgin fark lise mezunlarındadır. Erzincan'da lise mezunu kayıtlı işsizler içinde % 34,2 olan kadın işsiz oranı, Türkiye'de % 39,5'tir. Okuryazar olmayan ve lise altı eğitimli kadınlar Erzincan'da %40,3, Türkiye'de kadın kayıtlı işsiz oranı %33,9'dur. Yüksekokul mezunlarında Türkiye'de % 51,1 olan kadın payı Erzincan'da % 43,3'tür.

Grafik 20. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı,%,2012

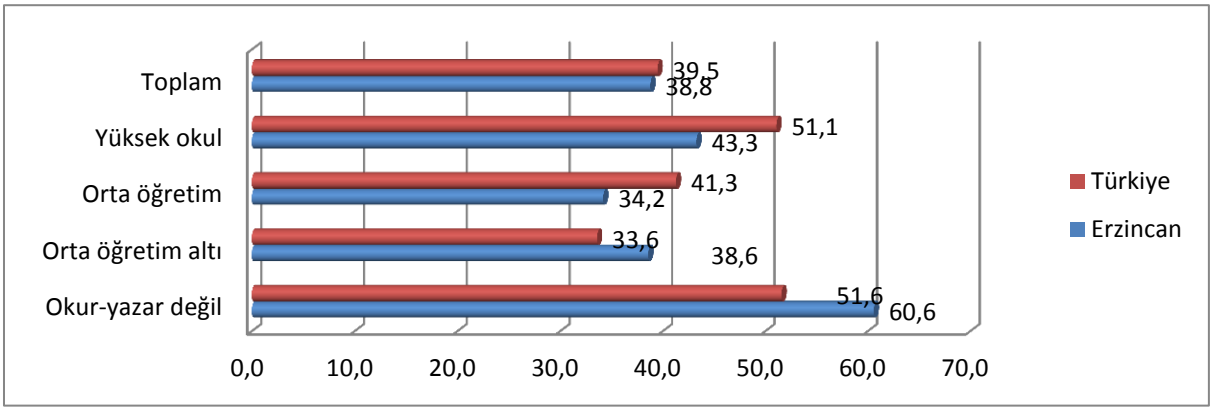

Kaynak:İŞKUR

İşsizlik ödeneği başvurularının büyük çoğunluğunu Türkiye toplamında olduğu gibi erkekler oluşturmaktadır. İşsizlik ödeneği başvurularının %86,7'sini erkekler oluştururken, bu oran Türkiye için %71,3'tür. En yüksek işsizlik ödeneği başvurusu 30-34 yaş grubundadır. Bunu 25-29 yaş grubu takip etmektedir.

Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19			1	1.472	694	2.166
20-24			61	23.237	18.378	41.615
25-29			177	70.336	33.797	104.133
30-34			250	77.797	29.712	107.509
35-39			173	58.067	20.020	78.087
40-44			147	44.511	13.226	57.737
45-49			95	30.049	6.928	36.977
50-54			33	6.280	2.600	8.880
55-59			11	2.665	710	3.375
60-64			3	422	132	554
65+			0	171	34	205
Toplam			951	315.007	126.231	441.238

Kaynak:İŞKUR

İşsizlik ödeneğinde çalışma sürelerinin etken olması nedeni ile işsizlik ve işsizlik ödeneği dağılımı arasında bir paralellik "olmaması" beklenmektedir. En yüksek işsizlik oranı 25-29 yaş grubunda iken en yüksek işsizlik ödeneği 30-34 yaş grubundadır.

Grafik 21. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Oranları, Erzincan,%,2012

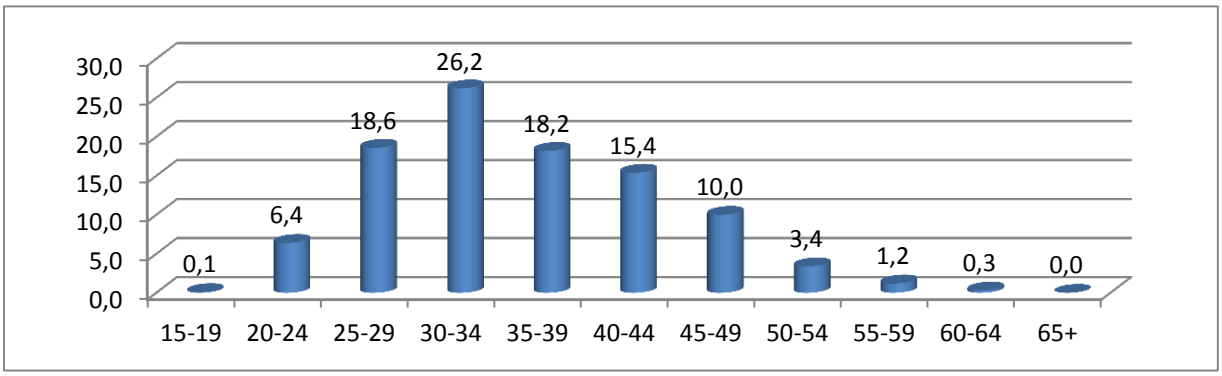

Kaynak:İŞKUR

Daha büyük yaş gruplarında da beklendiği gibi işsizlik ödeneğinin payı yüksektir. İlde işsizlik ödeneğine en çok başvuru 30-34 yaş grubundaki erkeklerdedir. Kadınlarda en yüksek işsizlik ödeneğine başvuru 25-29 yaş grubundadır. Aynı yapı Türkiye için de geçerlidir.

Tablo 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
Eğitim durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyenler	4	0	4	5.118	3.104	8.222
Okur yazar olanlar	10	0	10	3.822	1.602	5.424
İlköğretim	560	47	607	179.366	45.367	224.733
Ortaöğretim	209	51	260	89.683	44.845	134.528
Önlisans	17	13	30	14.302	13.579	27.881
Lisans	24	16	40	21.698	16.721	38.419
Yüksek Lisans	0	0	0	961	966	1.927
Doktora	0	0	0	57	47	104
Toplam	824	127	951	315.007	126.231	441.238

Kaynak: İŞKUR

İşsizlik ödeneği başvurularında her iki cinsiyette de en fazla başvuru ilköğretim orta öğretim mezunları bölümü mezunlarıdır.

8909 kayıtlı işsize karşın ilde 3927 açık iş mevcuttur. İlde kamunun istihdam yaratma gücü çok azdır. Açık işlerin %37,1'i kamu sektörüne aittir. Türkiye'de kamu sektöründeki açık işler toplam açık işlerin %9,8'idir.

Tablo 16. Açık İşlerin Dağılımı, 2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
	Tarım dışı	**Tarım**	**Toplam**	**Tarım dışı**	**Tarım**	**Toplam**
Kamu	1460	0	1460	58.542	6.094	64.636
Özel	2467	0	2467	592.811	3.176	595.987
Toplam	3927	0	3927	651.353	9.270	660.623

İlde özel sektörde tarım sektöründe açık iş bulunmamaktadır, özel sektör açık işin tamamı tarım dışı sektörlere yöneliktir. Türkiye için de özel sektör tarım sektörü açık iş oranı sadece %0,5'tir.

İlde 2012 yılı itibariyle 2.765 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı[13] %70,4'tür ve %55 olan Türkiye işe yerleştirme oranının çok üzerindedir.

Tablo 17. İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı,%,2012

	Sektörler	**Açık iş**	**İşe yerleştirilenler**	**İşe yerleştirme ,%**
ERZİNCAN	Tarım dışı	3927	2.765	70,4
	Tarım	0	0	0
	Toplam	3927	2.765	70,4
TÜRKİYE	Tarım dışı	651.353	355.767	54,6
	Tarım	9.270	7.905	85,3
	Toplam	660.623	363.672	55,0

Kaynak: İŞKUR

[13] İşe yerleştirme oranı: İse yerleştirilen sayısı/ Açık iş sayısı*100

Her iki cinsiyette de en fazla işe yerleştirme 20-24 yaş grubundadır. İşe yerleştirilen her 5 kişiden biri bu yaş grubundadır. Aynı eğilim Türkiye toplamında da görülmektedir. Yaş arttıkça beklendiği gibi işe yerleştirme oranları azalmaktadır.

Kayıtlı işsizlerin %38,8'i işsiz iken işe yerleştirilenlerin %25,6'sı kadındır. İlde kadınların işe yerleştirme oranı Türkiye ortalamasından düşüktür. Türkiye toplamında toplam işe yerleştirilenlerin %29,7'si kadındır.

Tablo 18. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	ERZİNCAN			**TÜRKİYE**		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	115	51	166	24961	14201	39162
20-24	476	162	638	88397	39393	127790
25-29	454	120	574	88408	31386	119794
30-34	324	102	426	69815	28025	97840
35-39	257	93	350	47764	23797	71561
40-44	215	94	309	33708	16386	50094
45-49	130	53	183	22844	8340	31184
50-54	48	26	74	9603	2969	12572
55-59	18	5	23	4043	874	4917
60-64	17	3	20	1157	196	1353
65+	2	0	2	279	41	320
Toplam	2056	709	2765	390979	165608	556587

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirilenlerin %49'u ilköğretim mezunudur. Bu oran %57,2 olan Türkiye toplamının altındadır. İşe yerleştirilen erkeklerin %51,5'i, kadınların %41,7'si ilköğretim mezunudur. İkinci sırada %33 ile ortaöğretim mezunları gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece %13,2'si ön lisans, lisans ve yüksek lisansı da içeren yüksek eğitimlilerdir.

Tablo 19. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyenler	6	25	31	1739	863	2602
Okur-yazar olanlar	68	49	117	15200	5765	20965
İlköğretim	1060	296	1356	229017	89619	318636
Ortaöğretim	704	211	915	113021	46740	159761
Ön lisans	158	74	262	19487	13060	32547
Lisans	58	54	112	12229	9196	21425
Yüksek lisans	2	0	2	280	364	644
Doktora	0	0	0	6	1	7
Toplam	2056	709	2765	390979	165608	556587

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı sonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 123'tür. Açılan kursların %27,6'sı istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara, toplam kurs katılımcıların %24,9'u olan 722 kişi katılmıştır. Türkiye'de istihdam garantili kurs oranı %16,6 iken, bu kurslara katılma oranı Türkiye oranı ile aynıdır.

Tablo 20.Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012

	ERZİNCAN		TÜRKİYE	
	Kurs Sayısı	**Katılan sayısı**	**Kurs Sayısı**	**Katılan sayısı**
UMEM Projesi	0	0	2359	41054
Staj	3	12	8018	18570
İstihdam garantili işgücü yetiştirme kursları	34	722	4564	116451
Diğer kurslar	86	2155	12410	288570
Toplam	123	2889	27351	464645

Kaynak: İŞKUR

Türkiye toplamından farklı olarak kursa katılanların %40,9'u kadındır.

Tablo 21. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı,2012

	ERZİNCAN			TÜRKİYE		
	Erkek	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Kursa katılan sayısı	1708	1181	2889	276901	187744	464645
Kursa katılan sayısı%	59,1	40,9	100	59,6	40,4	100

Kaynak: İŞKUR

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Erzincan ilinin işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile[14] 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması yapılması planlanmıştır.

Uygulaması ilk kez 2012 Eylül ve Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Erzincan ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir. 1-9 çalışanı olan mikro ölçekli işyerlerindeki hızlı açılıp kapanma oranları dikkate alınarak, araştırmanın kapsamı Erzincan ilinin tüm ilçe ve köylerinde bulunan özel sektör, 10 ve daha fazla çalışanı olan yerel birim işyerleri olarak tanımlanmıştır.

10 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısının çok fazla olmaması örnekleme yerine tam sayımın tercih edilmesine yol açmıştır.[15] Araştırmanın çerçevesi Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemidir. İşyeri listeleri her yılın Nisan ayı itibariyle güncelleştirmesine, mikro ölçekli işyerleri kapsam dışında tutulmasına ve alana çıkılmadan önce işyerleri listesi, SGK ve İŞKUR İl Müdürlükleri gibi diğer adres kaynakları ile de kontrol edilmesine rağmen, alanda bazı adreslerin bulunmasında problem yaşanmıştır. Alan uygulaması sırasında karşılaşılan diğer bir sorun da işyeri faaliyetleri ve işyeri büyüklüklerinde görülen değişikliklerdir. Özellikle 10-49 büyüklüğündeki işyerlerinden bir kısmı 1-9 büyüklükteki işyerlerine kayma göstermiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[16]" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep edilen eğitim ve beceri düzeyleri, Karşılanma yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük nedeni ,)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[17] kapsama dahil edilmiştir.

---

[14] Araştırma yöntemi için Ek 4'e bakınız

[15] Tam sayımın tercih edilmesinde İŞKUR'un kendi alt yapısını güncellemek istemesi de önemli bir etken olmuştur.

[16] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

[17] Madencilik ve taş ocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor; ve Diğer hizmet faaliyetleri.

Araştırmaya 247 işyeri cevap vermiştir. Bu işyerlerinin 57 tanesinin, TÜİK İşyeri Listesinde 10-49 çalışanı büyüklüğünde olduğu halde, alanda 1-9 çalışanı olan işyerlerine dönüştükleri görülmüştür. Bu durum özellikle kendini ticaret sektöründe ve bunu takiben imalat sektöründe göstermektedir.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektör bazında il tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dâhil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 35,6'sı toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Bu sektörü %14,6 ile imalat ve %12,6 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri, araştırmaya cevap veren işyerlerinin %63'ünü oluşturmaktadır. Dördüncü sırada %8,1'lik pay ile konaklama ve yiyecek içecek hizmetleri sektörü yer almaktadır.

Grafik 22. İşyerlerinin sektörel dağılımı,%,2012

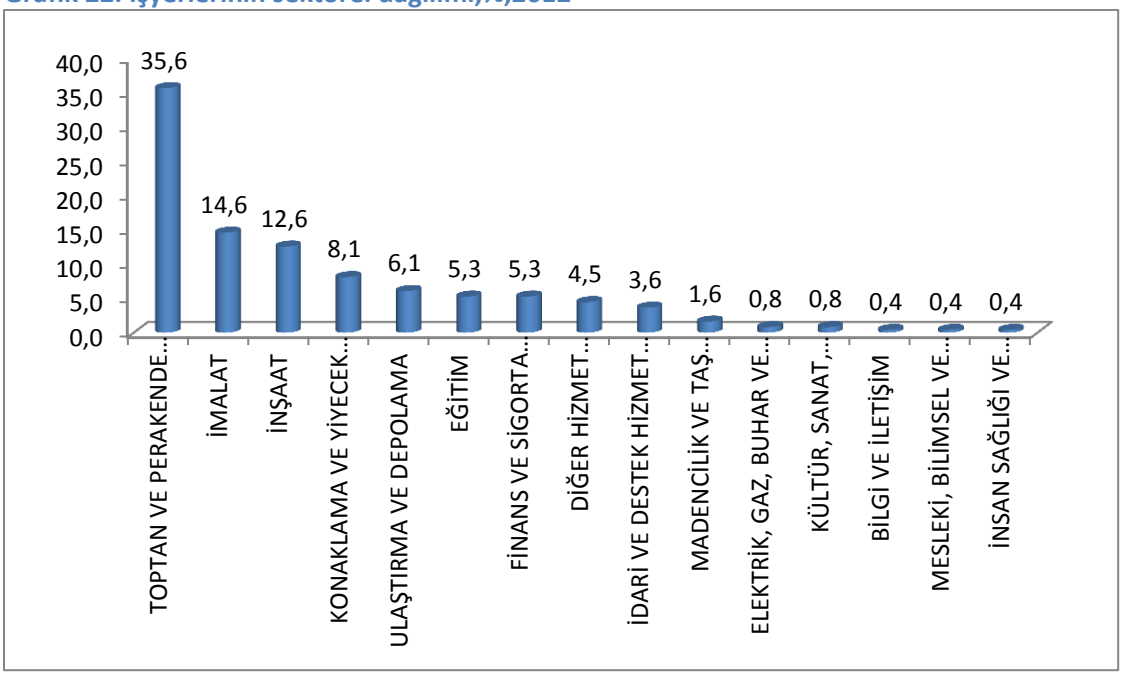

Kaynak: İPTA

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralaması yer değiştirmektedir. İlk sırada inşaat sektörü yer almakta, inşaatı idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinin %28,6'i inşaatta, %25'i idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir. Bu iki sektörü %10,7 ile toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir.

Erzincan'daki işyerleri Türkiye toplam işyerlerinden sadece %0,2 pay almaktadır. Türkiye içinde en fazla pay alan sektör %0,3 pay ile toptan ve perakende sektörüdür. Erzincan'da işyerleri itibariyle ikinci sırada olan imalat sektörünün Türkiye içindeki payı %0,1'dir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların %47'si imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör toptan ve perakende ticaret sektörüdür, ama çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye'den çok yüksektir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların %10,1'i iken, bu oran ilde %19'a yükselmektedir. Çalışanların

sektörel dağılımı farklılaşmaktadır. Toptan ve perakende ticaret sektörünü ilde %17 ile idari ve destek hizmetleri ve %14 ile imalat sektörleri takip etmektedir.

Grafik 23. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012

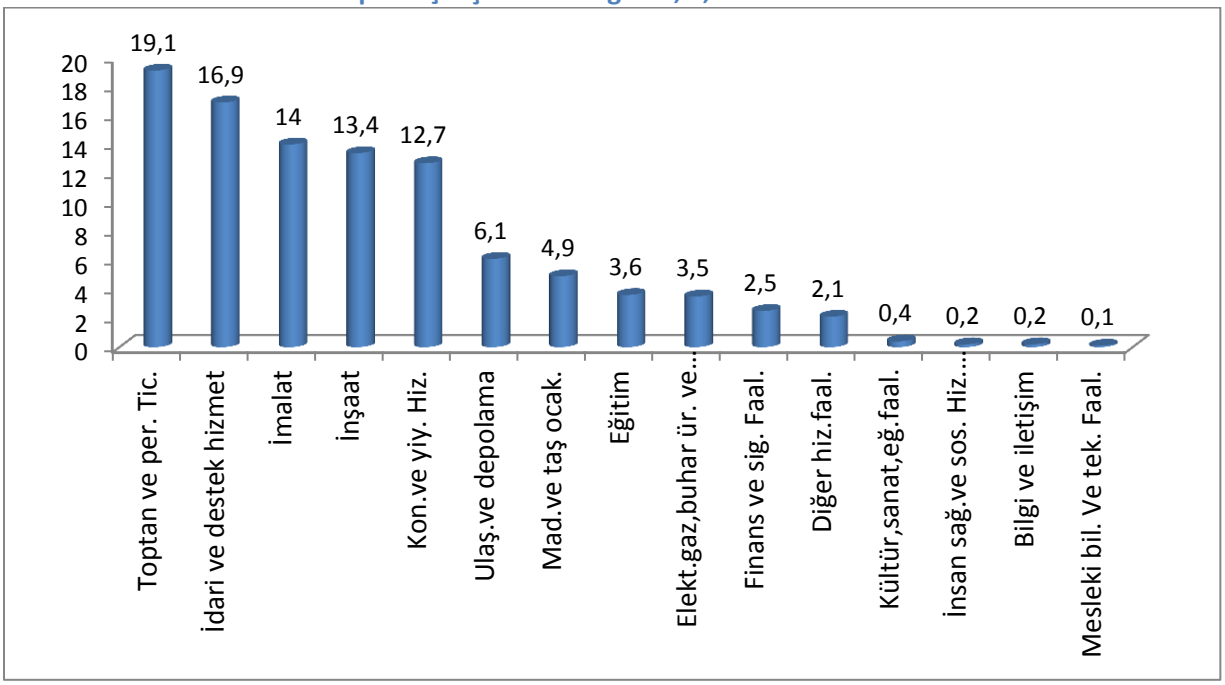

Kaynak: İl İPTA

Çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı %14,8'dir. Türkiye toplamında kadın çalışanların payı ise %25'tir.

Kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki payı Türkiye ortalamasından düşük olmakla birlikte, kadın çalışanların görece olarak ağırlık kazandıkları sektörler Türkiye ile aynı eğilimi göstermektedir. Bu sektörler: Kültür,sanat,eğlence,spor faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri, Eğitim şeklinde sıralanmaktadır. Hem Erzincan'da hem de Türkiye'de kadınların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Tablo 22: Sektörlere göre çalışan oranları ,%,2012

Sektör	Erkek çalışan oranı,%	Kadın çalışan oranı,%	Sektördeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı,%
Bilgi ve iletişim	84,6	15,4	0,2
Diğer hizmet faaliyetleri	82,5	17,5	2,1
Elektrik, gaz üretim ve dağıtım	96,5	3,5	3,5
Eğitim	73,6	26,4	3,6
Finans ve sigorta faaliyetleri	65,5	34,5	2,6
Konaklama ve yiyecek hizmeti	79,6	20,4	12,7
Kültür, sanat, eğlence	55,9	44,1	0,4
Madencilik ve taş ocakçılığı	91,9	8,1	4,9

Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100	0	0,1
Toptan ve perakende ticaret	81,1	18,9	19,0
Ulaştırma ve depolama	94,1	5,9	6,1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	82,2	17,8	17,0
İmalat	93,9	6,1	14
İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler	50	50	0,2
İnşaat	89,1	10,1	13,5
Toplam	85,2	14,8	100

Kaynak: İl İPTA

Örneğin çalışanlarının yarısı kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı %0,2, çalışanlarının dörtte birinin kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı %3,6, çalışanlarının %34,5'inin kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları %2,6'dır.

Erkek çalışanların %15,5'i, kadın çalışanların da %5,8'i imalat sektöründedir. Toptan ve perakende ticarette erkek çalışanların %18,1'i, kadın çalışanların da %24,2'si ticaret sektöründedir. İnşaat sektöründe %14,2 pay ile erkek çalışanlarda üçüncü sırada yer alırken, kadınlarda %17,4 ile ikinci sırada konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Çalışanların belli sektörlerde yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların %37,9'u nitelik gerektirmeyen meslekler ana meslek grubunda[18] çalışmaktadır. İkinci sırada %22,1 ile hizmet ve satış elemanları, üçüncü sırada %7,9 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları yer almaktadır.

Erzincan, ana meslek grupları dağılımında Türkiye ile ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslekler bulunmaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların %14,8'ini kadınlar teşkil ederken, büro ve hizmet işlerinde çalışanların %28,7'si kadın, profesyonel meslek mensuplarının da %25,8'i kadındır. Buna karşılık yöneticilerin sadece %11'i, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının %14'ü kadındır.

[18] Ana meslek grubu: ISCO 2008

Grafik 24. Ana meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,%,2012

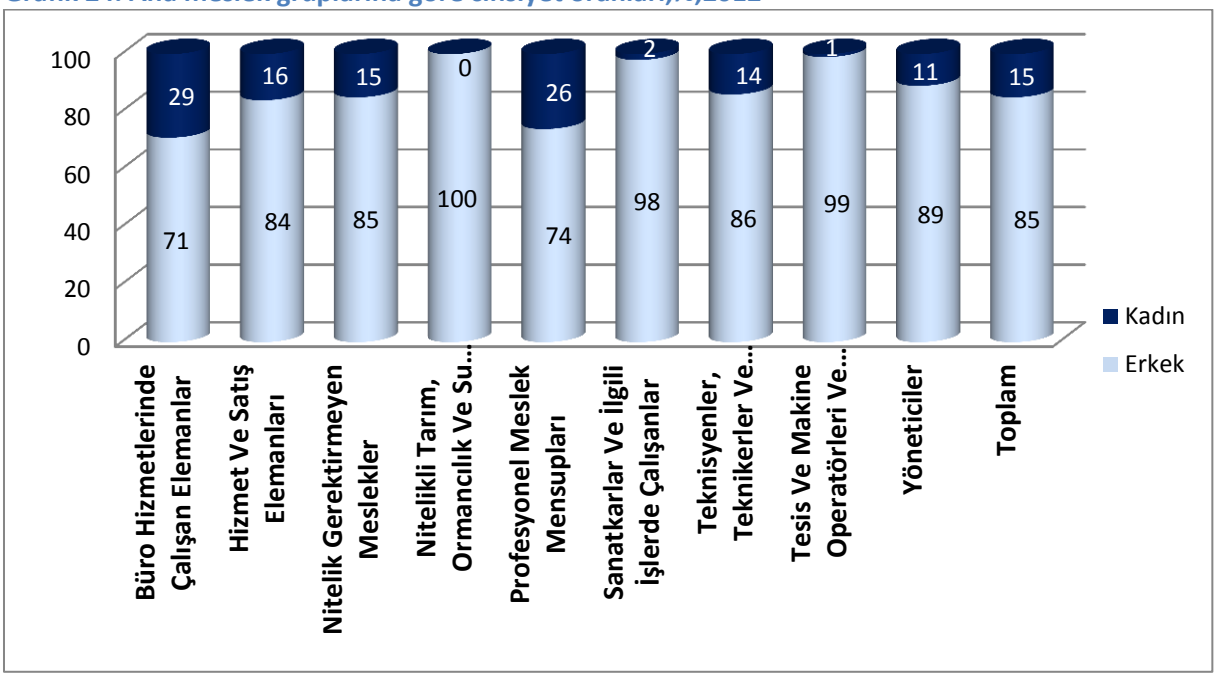

Kaynak: İl İPTA

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olmadığını göstermektedir.[19]En yüksek çalışanı olan ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların %55,7'sini oluşturmaktadır. İlk sırada Beden işçisi(Genel) yer almaktadır. İlk onda yer alan meslekler sırası ile beden işçisi(temizlik),beden işçisi(temizlik),güvenlik görevlisi(silahsız),satış danışmanı,güvenlik görevlisi(silahlı),büro memuru(genel),şoför(yolcu taşıma),beden işçisi(inşaat),şoför-yük taşıma,bilgisayar operatörüdür.

Tablo 23. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%

İlk On Meslek (Toplam)	%	İlk On Meslek (Erkek)	%	İlk On Meslek (Kadın)	%
Beden İşçisi (Genel)	19,9	Beden İşçisi (Genel)	20,2	Beden İşçisi (Genel)	18,7
Beden İşçisi (Temizlik)	11,5	Beden İşçisi (Temizlik)	11,1	Beden İşçisi (Temizlik)	14,1
Güvenlik Görevlisi(Silahsız)	6,9	Güvenlik görevlisi(Silahsız)	7,8	Büro Memuru(Genel)	6,7
Satış Elemanı (Tanıtım)	3,2	Güvenlik Görevlisi(Silahlı)	3,2	Bilgisayar Operatörü	6,6
Güvenlik Görevlisi(Silahlı)	2,8	Satış Danışmanı	2,8	Kasiyer	5,8
Büro Memuru(Genel)	2,8	Şoför(Yolcu Taşıma)	2,8	Satış Danışmanı	5,4
Şoför(Yolcu Taşıma)	2,4	Beden İşçisi (İnşaat)	2,5	Bankacılık Meslek Elemanı	3,3
Beden İşçisi (İnşaat)	2,1	Şoför-yük Taşıma	2,5	Garson(Servis Elemanı)	3
Şoför-yük Taşıma	2,1	Büro Memuru(Genel)	2,1	Aşçı	2,9
Bilgisayar Operatörü	2	Dağıtıcı(Posta Dağıtım Hizmetleri)	1,9	Sekreter	2,5
Toplam	55,7	Toplam	56,9	Toplam	69

Kaynak: İl İPTA

[19] Çerçevede mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuş olup genellemeler ihtiyatla karşılanmalıdır.

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Erkeklerde mesleki yoğunlukta başta yer alan ilk on meslek toplam erkek ve kadın mesleklerinin yarıdan fazlasını oluşturmaktadır.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler yüksek eğitim seviyesi istemeyen fazla beceri gerektirmeyen mesleklerdir.

AÇIK İŞLER

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık[20] iş Toptan ve perakende ticarettedir. Erzincan ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektör imalat ve toptan perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör toptan ve perakende ticaret olmakta ve Konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri, inşaat ve imalat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin %37,6'sı toptan ve perakende ticaret, %26,5'i konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri, %16,7'si inşaat sektöründedir. Belirtilen sektörler haricindeki diğer sektörlerde hiç açık iş bulunmamaktadır.

Grafik 25. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012

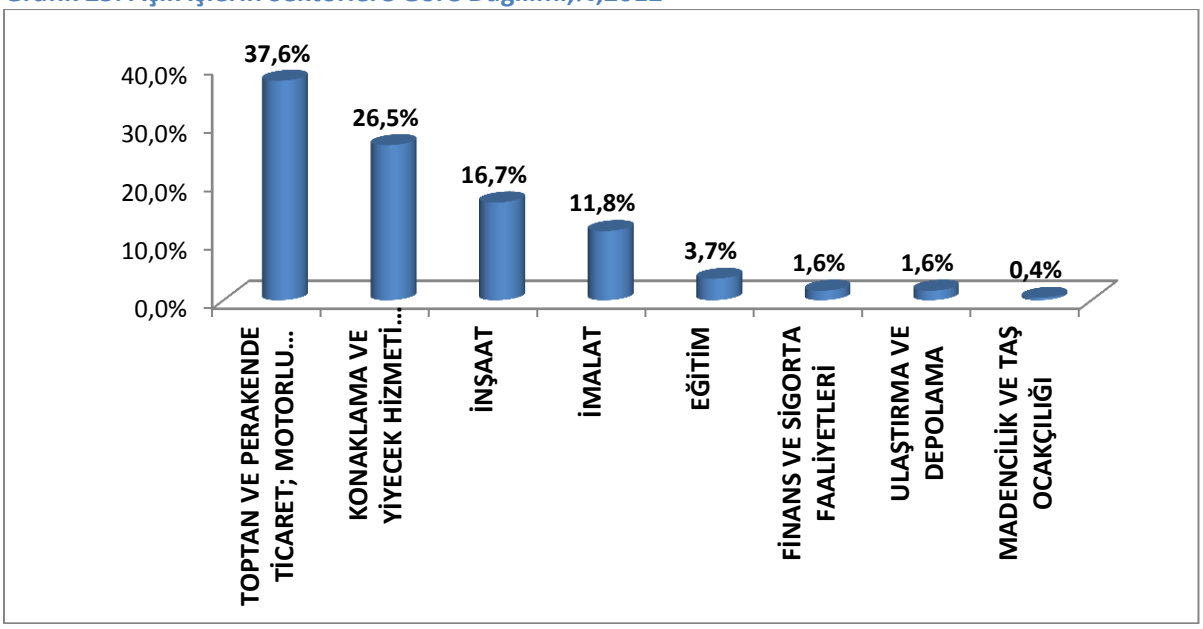

Kaynak: İl İPTA

Anket uygulanan işyerlerinde açık iş oranı[21] %3'tür. Açık iş oranı itibariyle önde gelen sektör konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Sektörde açık iş oranı %6'dır. Sektörde çalışan

[20] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır; ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

[21] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir:
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

sayısının az olması ekonomide bu oranın önemini henüz hissettirmese de sektörün gelişimi ile birlikte bu yöndeki talep kendini etkin olarak hissettirecektir.

Grafik 26. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012

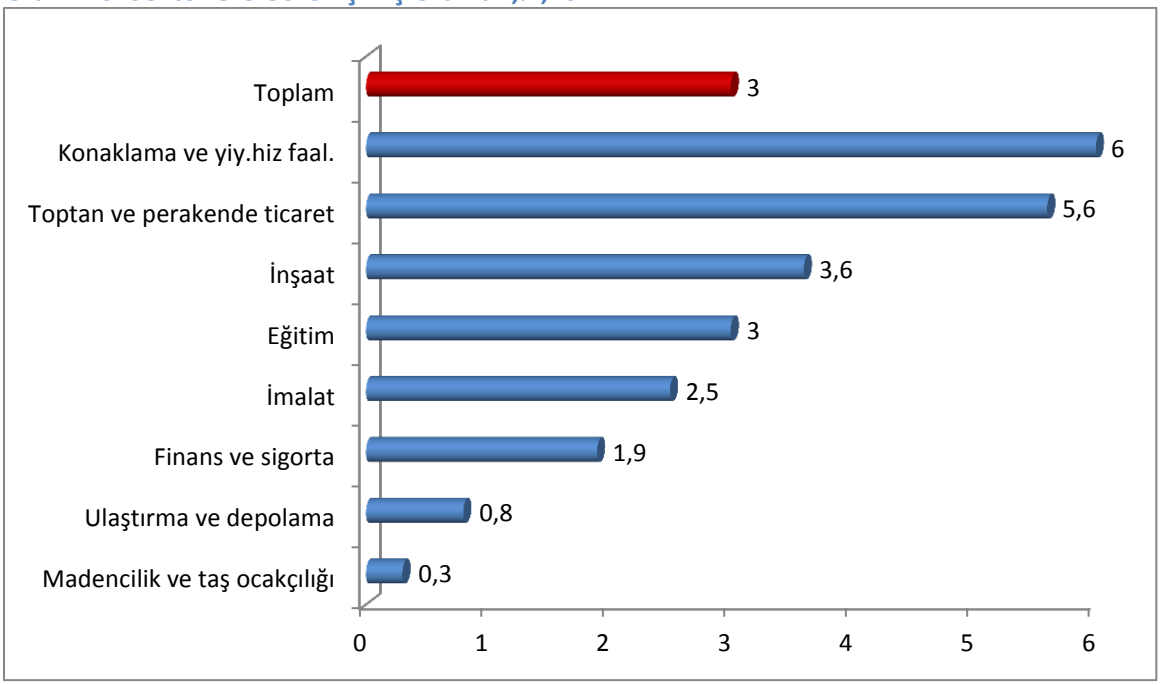

Kaynak: İl İPTA

İlde açık iş oranı %3,3 olan Türkiye açık iş oranının altındadır. İlde açık iş oranı itibariyle ilk sırada yer alan konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektöründe Türkiye açık iş oranı %3,7'dir. İl çalışanlarının %36'sını barındıran Toptan ve perakende ticaret ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki açık iş oranları da, bu iki sektördeki Türkiye açık iş oranlarının üzerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %40,4 ile hizmet ve satış elemanlarıdır. Bu ana meslek grubunu %22,4 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve %12,7 ile nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanlar takip etmektedir.

Grafik 27. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012

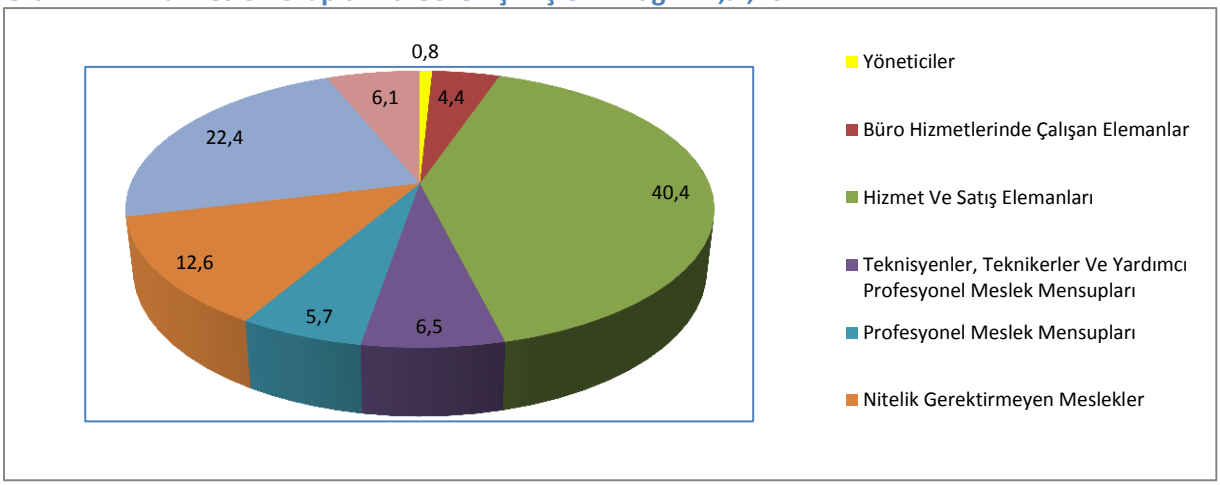

Kaynak: İl İPTA

Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri büyüklüklerine göre farklılaşmaktadır. Örneğin en fazla ihtiyaç duyulan tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubuna en fazla talep 10-49

çalışanı olan işyerlerindedir. Bu meslek grubuna olan talebin %73,3'ü bu büyüklükteki işyerlerinden kaynaklanmaktadır. Buna karşılık nitelik gerektirmeyen meslekler grubuna olan talebin %74,2'si 10-49 çalışanı olan işyerlerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu %7,2 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar iken ilde de aynı meslek grubundadır. Bu gruptaki açık iş oranı çok yüksektir (%8,5).

Grafik 28. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012

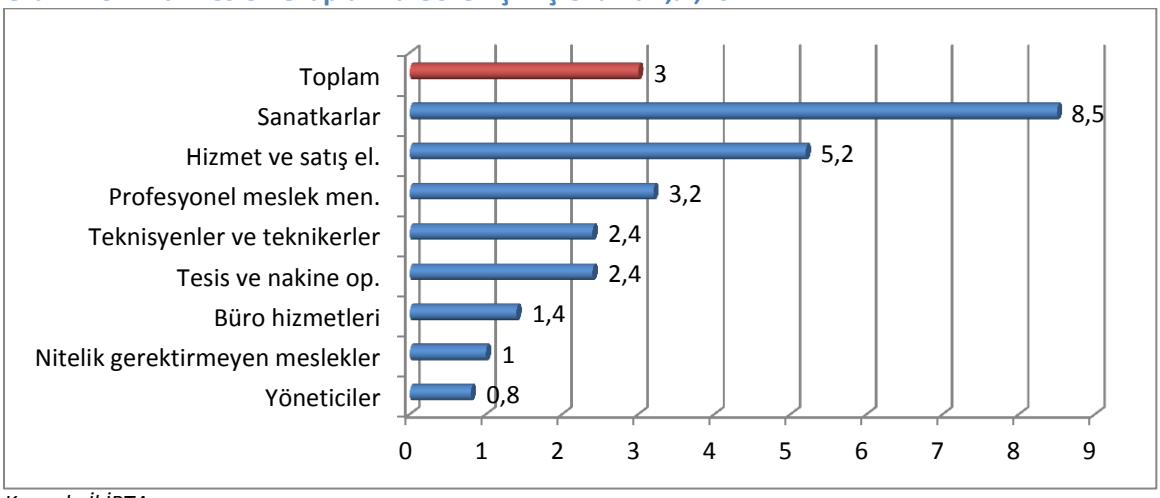

Kaynak: İl İPTA

İlde ikinci sırada %5,2 ile hizmet ve satış elemanları yer alırken, üçüncü sırada yer alan profesyonel meslek mensuplarında açık iş oranı %3,2'dir. İlgi çeken husus sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubunda %8,5 oranında önemli bir açık işin olmasıdır.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek garson(servis elemanı)dur. Açık işlerin %18,4'ünü garsonlar oluşturmaktadır. Garsonları %7,3 ile satış danışmanı takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralaması ise şu şekildedir: %4,5 ile beden işçisi(genel) ve doğalgaz tesisatçısı, %4,1 ile aşçı, %3,7 ile muhasebeci, %3,3 ile komi(garson yardımcısı)ve %2,9 ile akaryakıt satış elemanı(pompacı)dır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin %53,4'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 24. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%,2012

Garson(Servis Elemanı)	18,4
Satış Danışmanı	7,3
Doğalgaz Tesisatçısı	4,5
Beden İşçisi (Genel)	4,5
Aşçı	4,1
Muhasebeci	3,7
Komi(Garson Yardımcısı)	3,3
Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı)	2,9
İş Makineleri Operatörü	2,4
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı(Ahşap)	2,4
Toplam	53,5

Kaynak: İl İPTA

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde lise altı mezunu istenmiş olmasıdır.

Grafik 29.Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri,%,2012

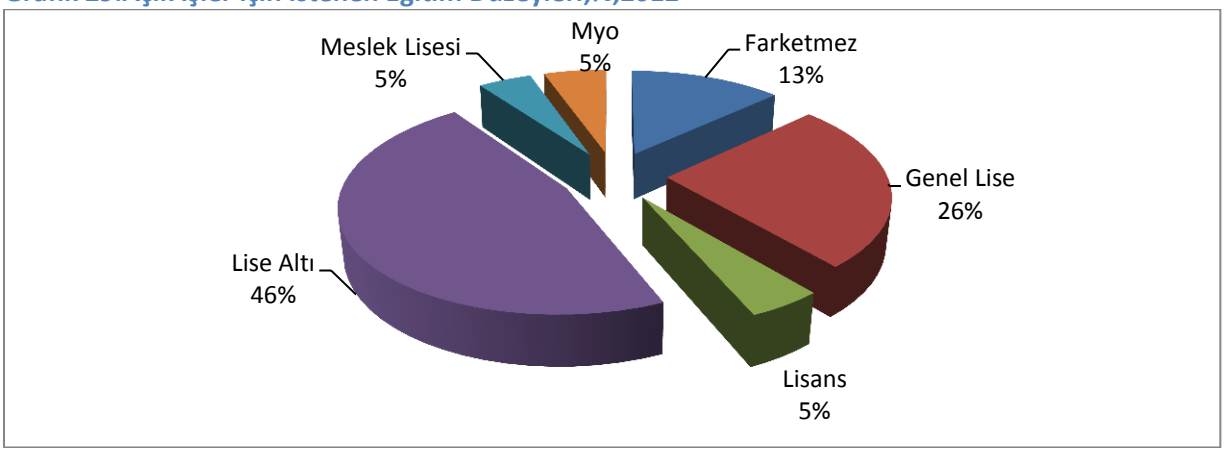

Kaynak: İl İPTA

Bu durum Türkiye sonucunda farklılık göstermektedir. Türkiye sonucunda ikinci sırada olan (%28) lise altı eğitim ilde %46,4 ile ilk sırada yer almaktadır.
İlde tüm açık işlerde Genel lise ve lise altı eğitim oranı %72'dir. Meslek lisesi, MYO ve lisans eğitim düzeyi aynı oranda %5 olurken, farketmez %13 oranında talep edilmektedir. Çıraklık eğitimi ve lisansüstü eğitim seviyelerini talep eden hiç bir işyeri olmamıştır. Türkiye sonucunda da meslek lisesi mezunları MYO mezunlarına tercih edilmektedir.

Açık işlerde ilk iki sıradaki meslekler garson ve satış elemanı gibi belirli beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyinin genel lise ve lise altı olması dikkat çekicidir.

Beklendiği gibi meslek lisesi ve MYO mezunları az sayıda da olsa daha çok muhasebeci, elektrik teknikeri müşteri temsilcisi gibi mesleklerde yoğunlaşırken, lisans mezunları da diploması olmadan kesinlikle yapılamayacak olan inşaat mühendisi dalında ve öğretmen sınıfında yoğunlaşmıştır.

İşverenlerin en çok talep edilen beceri meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Bu beceriyi fiziki güç, iletişim ve ifade yeteneği ve takım çalışmasına uygunluk takip etmektedir. İstenen diğer beceri sıralaması ise şu şekildedir; hesap, sorun çözme, satış pazarlama, bilgisayar, proje bazlı çalışma ve yabancı dil.

Grafik 30.Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri,%,2012

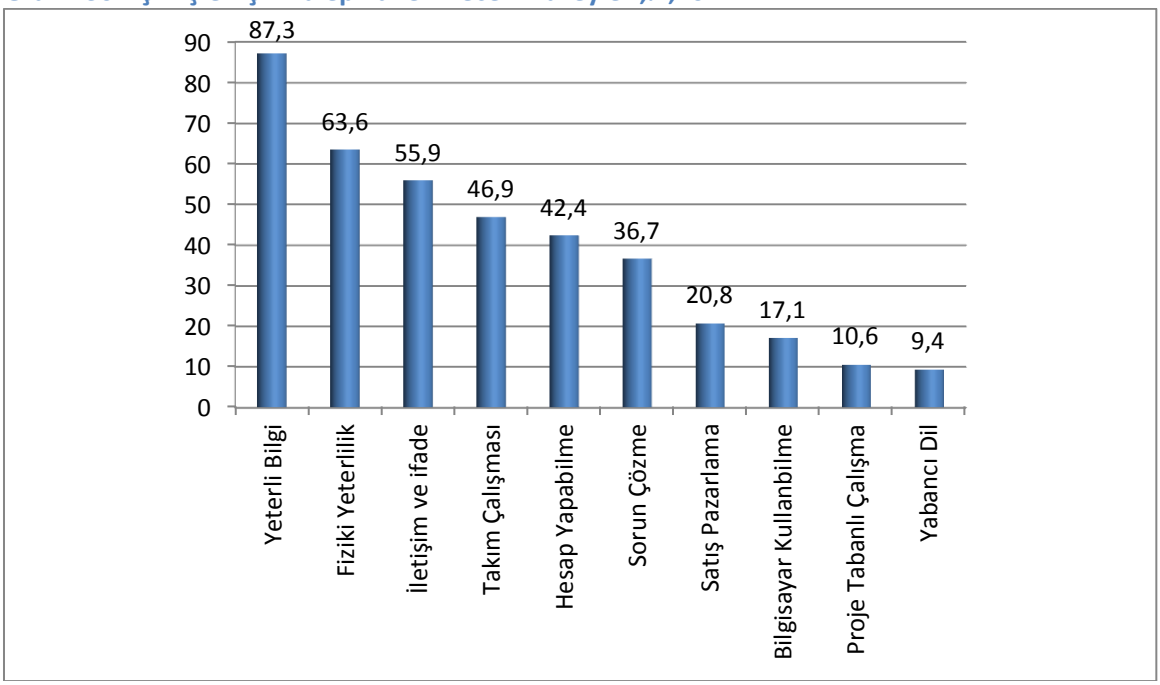

Kaynak: İl İPTA

En çok talep edilen ilk on meslekte istenen becerilerde yeterli bilgi garson, doğalgaz tesisatçısı, muhasebeci, komi, iş makineleri operatörü, mobilya imalatçısı mesleklerinde, fiziki yeterlilik ise beden işçisi(genel) ve pompacı mesleklerinde aranmaktadır.

Grafik 31.Açık İşlerin Karşılanma Yolları,%,2012

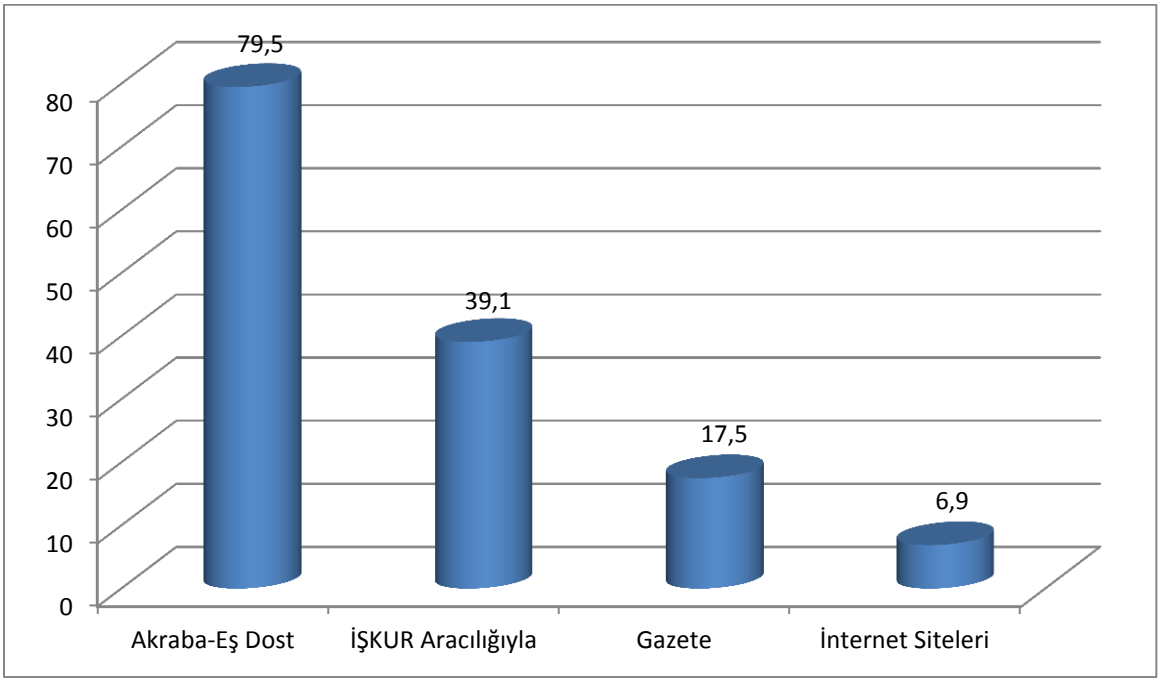

Kaynak: İl İPTA

Mesleklere göre açık işlerin karşılanma yollarında en fazla tercih edilen yöntem %79,5 ile Akraba-Eş Dost aracılığıyla seçeneğidir. Bunu sırasıyla İŞKUR aracılığıyla, gazete ve dergilerden, internet sitelerinden takip etmektedir. İlimizde özel istihdam bürosu olmadığından bu şekilde eleman arayan işveren bulunmamaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur. Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör Türkiye sonucunun aksine toptan perakende ticarettir. Eleman temininde en çok güçlük çekilen sektör %43 ile imalat sektörü olmuştur.

İkinci sırada Türkiye'de dördüncü olan inşaat sektörü (%14)yer almaktadır. İlde ve Türkiye genelinde üçüncü sırada (%12,5) konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Grafik 32. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012

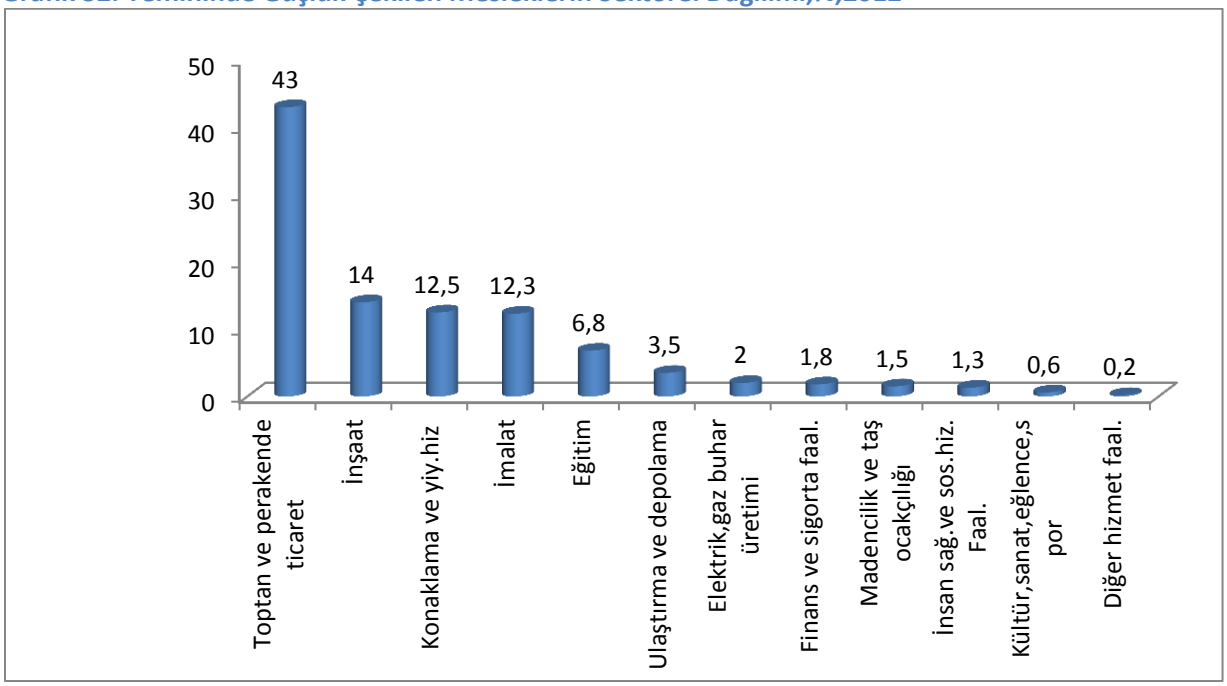

Kaynak:İl İPTA

Temininde en zorluk çekilen meslek satış danışmanıdır. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin %9,9'ini satış danışmanları oluşturmaktadır. Bu mesleği %7,9 ile garson(servis elemanı) takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslek ise şu şekildedir: %4 ile beden işçisi(genel), %3,8 ile aşçı, %3,1 ile Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı), %3,1 ile iş makineleri operatörü, %2,9 ile pazarlamacı(Satış Temsilcisi), %2,9 ile direksiyon eğitmeni, %2,8 ile otomotiv kaporta ustası ve %2,6 ile elektrikçi(genel)dir.

Grafik 33.Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri,%,2012

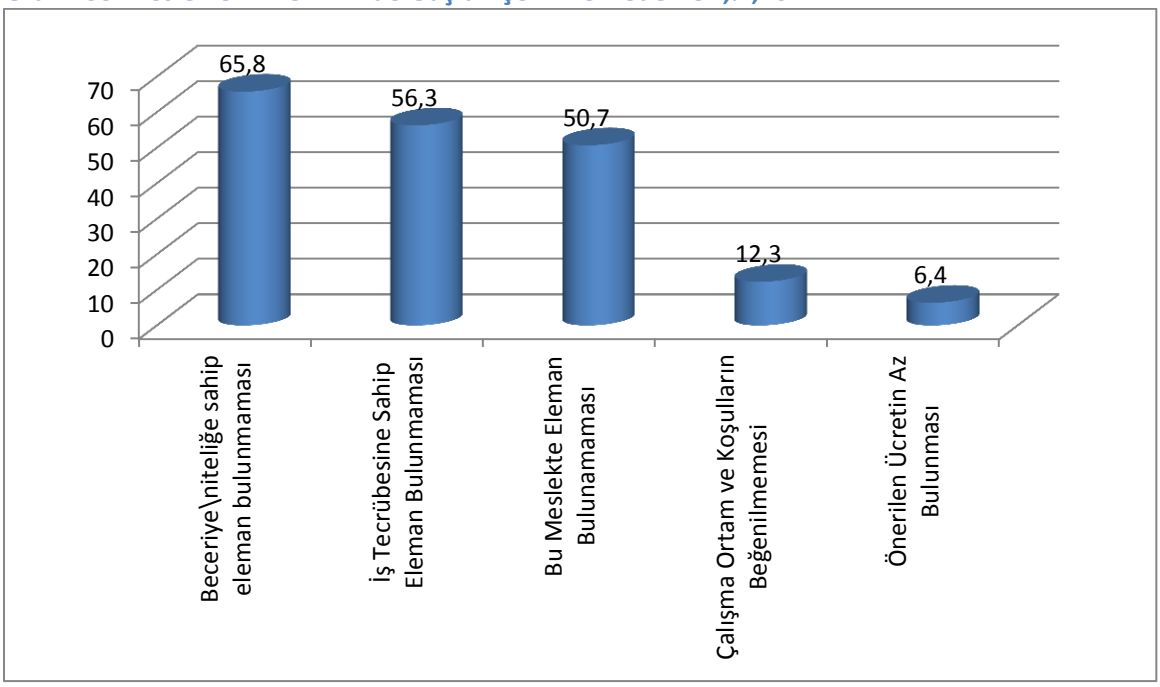

Kaynak: İl İPTA

Teminde güçlükte işverenler %65,8 oranında istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada %56,3 ile elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada (%50,7) meslekte eleman bulunamaması gelmektedir.

İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında satış danışmanı, garson(Servis Elemanı), iş makineleri operatörü, direksiyon eğitmeni, pazarlamacı(Satış Temsilcisi) gelmektedir. Eleman bulunmayan mesleklerle, istenilen beceri ve niteliğe sahip olmayan meslekler paralellik göstermektedir.

Tablo 25. İstenen beceri ve niteliğe sahip olunmayan ve eleman bulunmayan meslekler,%

Meslek	Beceri ve niteliğe sahip olan yok	Meslek	Eleman yok
Satış Elemanı(Tanıtım)	13,1	Garson(Servis Elemanı)	9,1
Garson(Servis Elemanı)	9,7	Satış Elemanı(Tanıtım)	8,3
İş Makineleri Operatörü	4,7	İş Makineleri Operatörü	5,7
Direksiyon Eğitmeni	4,4	Aşçı	5,7
Pazarlamacı(Satış Temsilcisi)	4,4	Direksiyon Eğitmeni	5,2
Beden İşçisi(Genel)	4	Komi(Garson Yardımcısı)	4,8
Komi(Garson Yardımcısı)	3,7	Oto Kaportacı	4,8
Mobilya Montaj İşçisi	3,7	Mobilya Montaj İşçisi	4,3
Fayans,seramik Döşemecisi	3,4	Pazarlamacı(Satış Temsilcisi)	4,3
Trafik ve Çevre Bilgisi Eğiticisi	3	Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı)	3,9
Toplam	58,1	Toplam	56,1

Kaynak: İl İPTA

Buna karşın iş tecrübesi istenen meslekler ile elemanın çalışma koşulları, iş ortamını beğenmediği ve önerilen ücretin az bulunduğu meslekler pek te farklı değildir.

Tablo 26. Diğer nedenler

Meslek	İş tecrübesine sahip eleman yok,%	Meslek	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, %	Meslek	Önerilen ücretin az bulunması, %
Satış Elemanı(Tanıtım)	16,5	Beden İşçisi(Genel)	25	Beden İşçisi(Genel)	37,9
Garson(Servis Elemanı)	10,6	Satış Elemanı(Tanıtım)	21,4	Garson(Servis Elemanı)	24,1
İş Makineleri Operatörü	5,5	Garson(Servis Elemanı)	14,3	Pazarlamacı(Satış Temsilcisi)	20,7
Beden İşçisi(Genel)	5,1	Pasacı(Ekmek)	7,1	Mobilyacı (Ahşap)	6,9
Pazarlamacı(Satış Temsilcisi)	5,1	Fırıncı Ustası-Unlu Mamüller	7,1	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	6,9
Plastik Doğramacı	3,9	Mobilyacı (Ahşap)	3,6	Şoför-Yük Taşıma	3,4
Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı)	3,9	Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	3,6		
Mobilya Montaj İşçisi	3,9	Mobilya Montaj İşçisi	1,8		
Aşçı	3,5	Hamurkar	1,8		
Temizlik Görevlisi	3,5	Elektrik Teknikeri	1,8		
Toplam	61,6	Toplam	87,5	Toplam	100,0

Kaynak:İl İPTA

2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Erzincan ili 10+ özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde net istihdam azalışı vardır. Yani söz konusu sektörde çıkışlar girişlerden fazladır.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör Konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri ile İdari ve destek Hizmet faaliyetleri sektörleridir. En fazla çalışanı olan sektör konumundaki toptan ve perakende ticaret sektöründeki istihdam değişimi inşaat sektörünün altında kalmıştır. Mevsimsellik göz önünde bulundurulduğunda inşaat sektöründeki hareketlilik olağandır.

İl net istihdam artışının sektörel dağılımı Türkiye'den farklıdır. Türkiye sonuçlarında net istihdam artışının en fazla olduğu sektör idari ve destek hizmet faaliyetleridir. İkinci sırada imalat, üçüncü sırada konaklama ve yiyecek faaliyetleri gelmektedir. İlde en fazla net istihdam artışı sağlayan dördüncü sektör olan toptan ve perakende ticaret sektörü Türkiye sıralamasında da dördüncü sırada, ilde beşinci sırada olan ulaştırma ve depolama sektöründeki net istihdam artışı Türkiye'de onuncu sıradadır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisi kısa (altı aylık) vadeli ve orta (bir yıllık) dönemler itibariyle ölçülmek istenmiştir.

Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek altı aylık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir. Toplam istihdam artışı beklentisinin %32,4'ü toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Toptan ve perakende ticareti %20,8 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde istihdam artışı bekleyen üçüncü sektör ise %17,9 ile toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışan işletmelerdir.

Tablo 27: Kısa Ve Orta Vadede İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılım,%,2012

Sektör	31 Aralık 2012	30 Haziran 2013
Bilgi ve iletişim	0,0	1,0
Diğer hizmet faaliyetleri	2,3	4,9
Elektrik, gaz ve buhar üretim ve dağıtımı	0,4	0,0
Eğitim	2,3	0,2
Finans ve sigorta	0,6	1,4
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0	0,0
Konaklama ve yiyecek hizmeti	16,4	9,9
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	0,2	0,0
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0	0,0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0	0,0
Toptan ve perakende ticaret	17,9	26,1
Ulaştırma ve depolama	3,1	8,4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	32,4	21,8
İmalat	3,3	10,3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0	0,8
İnşaat	20,8	15,2
Toplam	100,0	100,0

Kaynak: İl İPTA

Kısa vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Toplam istihdam artışının %26,1'i bu sektörden kaynaklanmaktadır. İstihdam artışının %21,8'i ise idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründen kaynaklanmaktadır

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı %5,5'tir. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör bilgi ve iletişim sektöründe %38,5 olan NİDO, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde ise %21,1'dir. Kısa dönemde idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerleri istihdamını artırmayı hedeflerken, bilgi ve iletişim sektörü ise istihdamını azaltmayı öngörmektedir. Kısa vadede Lokomotif sektör olan ticaret sektöründe net istihdam değişim oranı ise %3,6'dır.

Tablo 28: Sektörlere göre net istihdam değişim oranı(NİDO),%

Sektör	31Aralık 2012	30 Haziran 2013
Bilgi ve iletişim	-15	38,5
Diğer hizmet faaliyetleri	6,6	15,1
Elektrik, gaz ve buhar üretim ve dağıtımı	0,7	0
Eğitim	3,1	0,3
Finans ve sigorta	0,01	2,4
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0
Konaklama ve yiyecek hizmeti	7,1	4,6
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	-9	0
Madencilik ve taş ocakçılığı	-1	0
Mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0
Toptan ve perakende ticaret	3,6	7,1
Ulaştırma ve depolama	2,1	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11,4	8,2
İmalat	-2	4,5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	21,1
İnşaat	5,9	4,6
Toplam	4,3	5,5

Kaynak:İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam değişim oranı %4,3 iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle 1,2 puan artış göstererek 5,5'e yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam değişim oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak 3,7'ye yükselmektedir.

SONUÇ

Erzincan İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Erzurum, Erzincan, Bayburt illerini kapsayan TRA1 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2011 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2012 Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türk işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıtdışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TRA1 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %24,5'tir. Bu oran kadınlarda %26'ya çıkmaktadır. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt ta Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Erzincan ili sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 81 il içinde 45. sıradadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%43,6) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun %82,6'sı, diploması olmayanların da %61'i kadın nüfustur. Nüfusun sadece %19,6'sı lise ve dengi okul mezunu, %7,5'i yüksek eğitimlidir.

Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Erzincan ilinde nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye'den daha yüksek olmasına yol açmakta ve işsizliği de perdelemektedir.

Tarım sektöründe yaşanan çözülme bölgede de kendini etkin olarak göstermekte ve toplam istihdam oranının azalmasına yol açmaktadır. Tarım dışı çalışan sayısında ise iyileşme görülmektedir. 2011 yılında 2005 yılına göre tarım dışı sektörlerde çalışan sayısındaki artış %34,4'tür. Özellikle tarım dışı sektörlerde çalışan kadınlarda çok yüksek istihdam artışı yaşanmaktadır.

Tablo 29. Yıllara göre tarım ve tarımdışı istihdam artışı, Erzincan, bin kişi, 2005-2011

	2011			2005			Artış		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Toplam istihdam	229	96	325	227	138	365	0,8	-30,4	-1,1
Tarım istihdamı	85	72	157	116	124	240	-26,7	-41,9	-34,5
Tarım dışı istihdam	144	24	168	111	14	125	29,7	71,4	34,4

Kaynak: TÜİK,HİA

Bununla beraber tarım dışı sektörlerde görülen istihdam artışı, tarım sektöründe çalışan oranının hala çok yüksek olması nedeni ile istihdam oranı üzerinde etkili olamamakta ve tarımdaki çözülmeye paralel toplam istihdam oranı yıllar itibariyle azalma göstermektedir.

Bölge istihdamının %12,6'sı sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymamaktadır. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı %65,8 iken, sanayi sektöründe çalışanların %31,3'ünü lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %37,2'si lise ve dengi okul mezunu, %4,8'i de yüksekokul mezunudur.

Bölgede istihdam oranı azalırken, işsizlik oranı artmaktadır. İşsizlik oranının yükselmesinde iki etken vardır. Genç nüfus ve kadınlar. 2011 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçlarına göre bölgede işsizlik oranı %6,3 iken, bu oran genç nüfusta %12,3'tür. Erkeklerde %7,6 olan işsizlik oranı, kadınlarda %3'e düşmektedir. Özellikle genç kadın nüfus işgücü piyasasına girmeye çalışmakta ve işsizlik oranı üzerinde etkili olmaktadır. Bölgede en yüksek işsizlik oranı %15,2 ile 20-24 yaş grubundaki kadınlardadır.

Eğitim düzeyi kadınların işgücü piyasasına girişlerini erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Yüksek eğitimli kadınlarda %9,6 olan işsizlik oranı erkeklerde sadece %5,6' dır. Lise altı eğitimli işsizlerin onda birini kadınlar oluştururken, yüksek eğitimli işsizlerin üçte birini kadınlar oluşturmaktadır. İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri de erkeklerden daha uzundur. Tüm bu göstergeler bölgede kadınlarda ilk kez işgücü piyasasına giren ve uzun süredir işsiz profili varlığını ortaya koymaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde aynı yapının Erzincan ili kayıtlı işsizleri için de geçerli olduğu görülmektedir. 2011 yılında en fazla kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin %21,3'ü bu yaş grubundadır. İşsizlerin yarıdan fazlası 20-34 yaş grubundadır.

İlin eğitim durumuna paralel olarak kayıtlı işsizlerin yarısı lise altı eğitime sahiptir. Kayıtlı işsizlerin %13,3'ü yüksek eğitimlidir. Kayıtlı işsiz istatistikleri ilde de bölge işsizlik yapısına benzer bir yapıyı ortaya koymaktadır. Bu istatistiklerde de eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların işgücü piyasasına girmeleri artmaktadır. Lise altı eğitimli kayıtlı kadın işsizler toplam lise altı eğitimli kayıtlı işsizlerin %38,6'sını oluştururken, yüksek eğitimlilerde bu oran %43,2'ye yükselmektedir.

Grafik 34. Kayıtlı işsiz içinde eğitim düzeyine göre kadın payı,%,2012

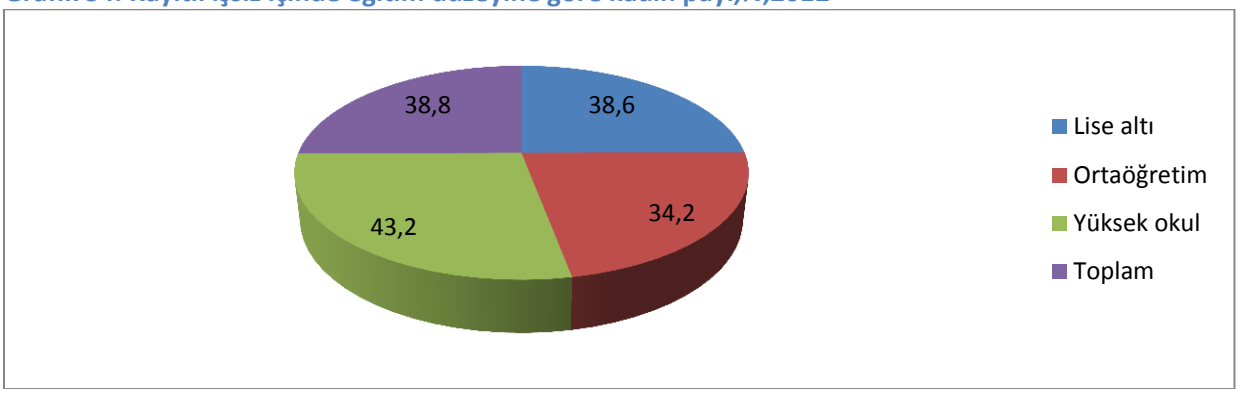

Kaynak: İŞKUR

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece %14,9'u kadındır ve bu oran %25 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, kültür,sanat,eğlence,spor ve finans ve sigorta faaliyetleri gibi daha çok daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Erzincan'da ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre kadınların erkeklere göre hâkim oldukları üç meslek türü vardır. Bunlar büro memuru, bilgisayar operatörü ve kasiyer gibi düşük eğitim seviyesine yönelik mesleklerdir. Diğer bir ifade ile kadınlar ya belirli becerileri gerektiren düşük eğitimli mesleklerde çalışmaktadır.

İlde açık işlerin karşılanma oranı, diğer bir ifade ile işe yerleştirme oranı %70,4' tür. Bu oran özel sektörde, %55,2'dir. İŞKUR istatistiklerine göre toplam işe yerleştirmelerin %78'i 15-39 yaş aralığındadır. Kayıtlı işsizlerin yaş dağılımı ve işe yerleştirme oranı dikkate alındığına bu oran doğal görülebilir. Toplam kayıtlı işsizlerin %74,7'si 15-39 yaş grubundadır ve işe yerleştirilenlerin %25,6'sı kadındır.

Eğitim durumuna göre işe yerleştirmelerde kadın payları da bu eğilimi desteklememektedir. İşe yerleştirmelerde kadın payının en yüksek olduğu eğitim seviyesi ilköğretim eğitim düzeyidir.

Kadınların işe yerleştirilmelerinde kurslar vasıtasıyla yapılan işe yerleştirmeler önemli yer almaktadır. Kurslar vasıtasıyla yapılan yerleştirmelerin %40'ını kadınlar oluşturmaktadır.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Erzincan'da İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarısı lise altı eğitimlidir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Erzincan ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörün toptan perakende ticaret sektörü olması sonucu en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslek te bu sektördedir.

Buna karşılık açık iş oranları itibariyle önde gelen sektör konaklama ve yiyecek içecek hizmetleri sektörüdür. Sektörde açık iş oranı %6'dır.

En fazla çalışana sahip sektörlerin açık iş oranları pek te yüksek değildir. İmalat sektöründe açık iş oranı %2,5, ticaret sektöründe %5,6, ulaştırma sektöründe %0,8, inşaat sektöründe de %3,6'dir. Büyük işyerlerindeki açık iş oranı daha yüksektir. Toplamda %3 olan açık iş oranı, 10-49 çalışanı olan işyerlerinde %4,8'e çıkmaktadır.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Elimizde şu aşamada ilde istihdam artışını gösterecek bir veri yoktur. Bu veri ancak gelecek yıl mevcut olacaktır. 10+ işyerlerinde tam sayımın uygulanması, gelecek yıl kapsanacak birçok işyerinin bu yıl ile aynı olmasına yol açacak ve hem gruplandırılmış veriler hem de işyeri bazında açık iş oranı ve sebebi bulunabilecektir.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup, hizmet ve satış elemanları grubudur. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, üçüncü sırada nitelik gerektirmeyen meslekler grubu yer almaktadır. Açık iş oranı yüksek mesleklerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek garsondur. Satış elemanı takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslek satış elemanıdır. Bu mesleği garson takip etmektedir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine en çok lise altı cevabı verilmiştir. İşverenler, aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemektedirler.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında yine satış elemanı gelmektedir.

Sadece ilk iki meslekte değil, ilk onda yer alan açık işlerle temininde güçlük çekilen meslekler arasında da büyük bir paralellik vardır. Aynı paralellik istenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerde de görülmektedir. Becerilerin geliştirilerek işverenlerin istekleri doğrultusunda açık işlerin karşılanması bu mesleklere ve yukarıda belirtilen meslek gruplarına yönelik eğitim programlarını öncelikli hale getirmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Gerek kısa dönem (altı ay) , gerekse orta dönem (on iki ay) itibariyle en çok net istihdam artışı beklenen sektör yine ticaret sektörüdür. Gerek gelecek istihdam artışının ticaret sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerin bu sektörde olması, emek arzı ile emek talebi arasında bir dengesizlik olduğunu ve bu dengesizliği giderebilmek için de ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıtdışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıtdışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitme maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR'a görev düşmektedir. Bu görev; İşletmelerin eleman alımlarında İŞKUR'u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmaktır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

Türkiye İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi

(İŞLETME SORU FORMU)

Sayın İşletme Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır

Gizlilik

Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden gizli olanları idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilmez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

Kapsam

Bu anket, İlimizdeki işletmelerden/girişimlerden olasılıklı örnekleme yöntemiyle seçilen işletmeleri/girişimleri kapsamaktadır.

Soru formunun, İşletme/İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işletmelerde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda ankete katılarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

FORM NO : |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

ADRES BİLGİLERİ

İL : .....

İLÇE : .....

BUCAK : .....

KÖY : .....

MAHALLE : .....

CADDE/SOKAK : .....

DIŞ KAPI NO : .....

İÇ KAPI NO : .....

TELEFON/FAKS/e-MAİL : / /

Formu Dolduran İşletme Yetkilisinin

Adı ve Soyadı : ..... **Ünvanı** : .....

Tarih : ..... **Telefonu** : .....

E-posta : @ **İmzası** : .....

	Anketör	Kontrolör	Veri Giriş Personeli
Adı ve Soyadı	.....	.....	.....
Tarih ve İmza	/	/	/

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA

BÖLÜM I- İŞLETME BİLGİLERİ

1. İşletmenin yasal ünvanı:.....

2. İşletme kaç yıldır faaliyet göstermektedir?

..... Yıl

3. İşletmede mevsimlik çalışılıyor mu?

1 [ ] Evet 2 [ ] Hayır ⟶ **Soru 5'e geçiniz.**

4. Mevsimlik çalışılan ayları belirtiniz.

1 [ ] Ocak	4 [ ] Nisan	7 [ ] Temmuz	10 [ ] Ekim
2 [ ] Şubat	5 [ ] Mayıs	8 [ ] Ağustos	11 [ ] Kasım
3 [ ] Mart	6 [ ] Haziran	9 [ ] Eylül	12 [ ] Aralık

5.İşletmenin tüm faaliyetlerini işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

01 Madencilik ve Taşocakçılığı [ ]	02 İmalat [ ]	03 Elektrik, Gaz, Buhar,İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı [ ]
04 Su temini,Kanalizasyonı,Atık Yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri [ ]	05 İnşaat [ ]	06 Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletlerin satışı, Bakımı ve Onarımı [ ]
07 Toptan ticaret [ ]	08 Perakende Ticaret (motorlu kara taşıtları ve motorsikletler hariç) [ ]	09 Ulaştırma ve Depolama [ ]
10 Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri [ ]	11 Bilgi ve İletişim [ ]	12 Finans ve Sigorta Faaliyetleri [ ]
13 Gayrimenkul faaliyetleri [ ]	14 Mesleki,Bilimsel ve Teknik faaliyetler [ ]	15 İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri [ ]
16 Eğitim [ ]	17 İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyeti [ ]	18 Kültür,Sanat,Eğlence,Dinlence ve Spor [ ]
19 Diğer Hizmet Faaliyetleri [ ]		

6.a.İşletmenin ana faaliyetini açıkça yazınız.

İşletmenin ana faaliyetini yazarken; işyerinde üretilen ürün ya da hizmetin açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; imalat sektörü için giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı dendiğinde verilen örnekler; battaniye imalatı, perde imalatı, toz bezi imalatı, uyku tulumu imalatı, mutfak havlusu imalatı; alüminyum üretimi dendiğinde; alüminyum alaşımları imalatı, yarı mamul alüminyum üretimi; karayolları ve otoyolların inşaatı dendiğinde, yolların asfaltlanması, yolların boyanması diğer işaretlemeler; su projeleri inşaatı dendiğinde; su yolları liman ve rımak işleri, kıyı düzenlemeleri, baraj ve bent inşaatı; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti dendiğinde; radyo ve televizyon toptan ticareti, elektrikli ısıtma cihazlarının toptan ticareti gibi olmalıdır.

6.b. İşletmede üretilen ürün ya da hizmete birkaç örnek veriniz.

İşletmede üretilen ürün ya da hizmeti örneklendirirken açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; ana faaliyeti giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı dendiğinde verilen örnekler; battaniye imalatı, perde imalatı, toz bezi imalatı, uyku tulumu imalatı, mutfak havlusu imalatı; alüminyum üretimi dendiğinde; alüminyum alaşımları imalatı, yarı mamul alüminyum üretimi; karayolları ve otoyolların inşaatı dendiğinde, yolların asfaltlanması, yolların boyanması diğer işaretlemeler; su projeleri inşaatı dendiğinde; su yolları liman ve rımak işleri, kıyı düzenlemeleri, baraj ve bent inşaatı; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti dendiğinde; radyo ve televizyon toptan ticareti, elektrikli ısıtma cihazlarının toptan ticareti gibi olmalıdır.

NACE Rev.2 |_|_|_|_| **NACE kodları İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından verilecektir.**

2

Bölüm II Mevcut İstihdam

S1- İşletmede çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sıkıştırıcı, taşıma işçisi vb.)	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Toplam	Erkek	Kadın
01	02	03	04	05
	|_|_|_|_|_|_|			
	|_|_|_|_|_|_|			

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S2- İşletmenizde/İşyerlerinizde referans döneminde (19 aralık 2011-19 Ocak 2012) eleman İhtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte İhtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S2.01 Eleman İhtiyacı duymıyoruz [ ] ⟶ Soru 3'e geçiniz.

Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Eğitim düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık eğitimi 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6.Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	* Beceri İhtiyacı 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve fiziksel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje bazında çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	Toplam Açık İş Sayısı	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	* Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz? 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş-Dost 4. Kariyer İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Bürosları
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10			1 2 3 4 5
02	03	04	05	06	07	08
	|_|_|_|_|_|_|	|_|		|_|_|	|_|	

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S4. Geçen 12 aylık sürede (2011 yılı içerisinde) eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S4.01 Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. [ ] → Soru 5'e geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşılıdınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	* Temininde Güçlük Çekilme Nedeni 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Meslekî becerî/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
02	03	04	05	06				
	_____	___	_					

BÖLÜM V. SON 12 AY İÇİNDE İŞE GİRİŞ ÇIKIŞLAR

S5- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizde eleman alımı yapıldı ise aşağıdaki tabloyu meslekler aynımında doldurunuz?

S5.01 Son 12 ayda işyerlerine eleman alımı yapılmadı. [ ] → *Soru 6'ya geçiniz.

Eleman Alınan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Alınan Eleman Sayısı
02	03	04
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___

S6- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizden eleman **çıktı / çıkarıldı** ise aşağıdaki tabloyu meslekler aynımında doldurunuz?

S.6.01 Son 12 ayda İşyerlerinden eleman çıkmadı / çıkarılmadı. [ ] → Soru 7'ye geçiniz.

Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı	Çıkma / Çıkarılma Nedeni* 1. Ekonomik/Mali 2. Geçici/Mevsimlik Çalışma 3. Çalışma Ahlak ve Disiplinine Uyumsuzluk 4. İşyeri Faaliyet Değişikliği 5. Çalışanın Kendi İsteği 6.Çalışanın Meslekî Becerî Eksikliği 7. İlgili Meslekte Elemana İhtiyaç Kalmaması 8.Diğer						
02	03	04	05						
	_____	___							
	_____	___							

BÖLÜM VI. 12 AY SONRASINDA ÇALIŞAN SAYISINDA ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

S7- 12 ay sonra (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **artış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz?

S7.1 12 ay sonra **artış olacağını** düşünmüyorum. [ ] → Soru 8'e geçiniz.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli artış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal artışı belirtiniz.
02	03	04
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___
	_____	___

S8- 12 ay sonrasında (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **azalış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz.

S8.1. 12 ay sonra **azalış olacağını** düşünmüyorum. [ ] BİTMİŞTİR.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli azalış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal azalışı belirtiniz.
02	03	04
	_____	___
	_____	___
	_____	___

Ek 2- Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 66 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır. Erzincan ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Coğrafi kapsam: İlçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm ildir.
Birim: İldeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.
Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.
Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dâhil edilmiştir.

B	*Madencilik ve Taş ocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım, Ormancılık, Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.

Veri derleme yöntemi: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 10 Eylül- 31 Ekim 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.
R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım Toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
Örneklem Toplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam işyeri	**65.723**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

***İstihdam Politikası*: Genel** olarak, ekonomide mevcut istihdam düzeyinin korunması ve artırılması ve artırılması için hedefler belirlenmesidir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri pazardır.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*:** Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dahil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dahil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı: İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz , ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İşgücüne Katılım Oranı = $\frac{\text{İşgücü } Arzı\ (\text{İ}stihdam+\text{İş}siz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus}$ x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdama katılım oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri

O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 ve 6 basamaklı meslekler yer almaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

İşsiz: İşsiz çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresin uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücü dışı (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücü Dışı Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim
Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemi. (İŞKUR)

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır.

Açık İş Oranı: Açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde hesaplanır.

Açık İş Oranı = $\frac{\text{Açık işlerin sayısı}}{\text{Açık işlerin sayısı+Çalışanların sayısı}}$ x 100

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesi (İŞKUR)

İşe Yerleştirme: Bir işyerinde bir kişinin açık olan işe atanmasıdır. (EUROSTAT)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) işsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme Oranı: Açık işlere yerleştirilen kişi sayısını ifade eder ve şu şekilde hesaplanır.

İşe Yerleştirme Oranı = $\frac{\text{İşe yerleştirilen sayısı}}{\text{Açık iş sayısı}}$ x 100

Net İstihdam Değişim Oranı: İstihdam değişimini açıklar ve şu şekilde hesaplanır.

Net İstihdam Değişim Oranı = $\frac{\text{Alınan eleman sayısı}-\text{Çıkartılan eleman sayısı}}{\text{Toplam çalışan sayısı}}$ x 100

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(\text{0−14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus})}{\text{15−64 yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4-Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9

Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1

Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9

Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)

TÜRKİYE İŞ KURUMU
ERZİNCAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Karaağaç mah. 13 Şubat cad. SGK binası Kat:3 ERZİNCAN
Tel: 0446-2141961
www.iskur.gov.tr